

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

Chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u žen a u mužů

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Geraldina Palovčíková, CSc.

Vypracovala:

Jana Švehlová

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u žen a u mužů zpracovala samostatně a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této diplomové práce.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

V Brně dne 30.4.2012

Podpis

.....

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Geraldině Palovčíkové, CSc. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce, za trpělivost, cenné připomínky a odborné rady.

Též bych chtěla poděkovat svému manželovi za morální podporu pochopení a toleranci, kterou mi poskytl a které si velice vážím. Děkuji svým dětem a rodičům za podporu po celou dobu studia.

V Brně dne 30.4.2012

Jana Švehlová

OBSAH

ÚVOD	2
1. Obsah pojmů štěstí, manželství, gender, muži, ženy	
1.1 Štěstí a šťastný život	4
1.2 Gender: muži a ženy	6
1.3 Muži a ženy – kulturní, biologické a psychické rozdíly	8
1.4 Muži a ženy – partnerské vztahy	10
1.5 Faktory štěstí u žen a u mužů.....	12
1.6 Dílčí závěr	13
2. Výzkum, ověření hypotéz	
2.1 Cíl výzkumu	15
2.2 Zvolená výzkumná metoda	15
2.3 Charakteristika a popis výběrového souboru	18
2.5 Zpracování a vyhodnocení získaných dat	23
2.6 Interpretace výsledků	39
2.7 Závěrečné vyhodnocení výzkumu	42
ZÁVĚR	44
RESUMÉ	47
ANOTACE	48
Seznam literatury	49
Přílohy	

ÚVOD

Téma „Chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u žen a u mužů“ je pro mě zajímavé z několika důvodů. Pracuji u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou na civilním úseku a denně se setkávám s množstvím žalob o rozvod manželství, určení otcovství nebo třeba výživného. Lidé odcházejí ze vztahu – jak manželského nebo partnerského – z důvodu, že již v něm nenacházejí štěstí. Myslím si, že ztráta pocitu štěstí, osobní pohody, či osobní spokojenosti v partnerství je globální problém, který zasahuje do dalších oblastí osobního i společenského života. Vzhledem k tomu, že také já žiji již dlouhou dobu v partnerském vztahu, mě toto téma zajímá i z osobního hlediska.

Pocit štěstí a osobní pohody v partnerském vztahu není důležitý pouze pro partnery, ale zasahuje i blízké osoby, žijící ve společné domácnosti. Nejvíce se případné neshody a disharmonie v partnerství dotýkají dětí. Děti si zkušenosti z rodiny odnášejí v dospělosti do svých svého partnerského soužití, které může být těmito zkušenostmi negativně ovlivněno. Vzhledem k tomu, že se velké množství partnerských vztahů rozpadá, je nutné pracovat jak s partnery, tak i s jejich dětmi. Výsledky mé práce by proto mohly být využity v praxi, zejména v oblasti poradenské psychologie a sociální pedagogiky.

Domnívám se, že přesná definice na pojem štěstí neexistuje. Každý člověk si pod tímto výrazem představuje něco jiného. Každý z nás má na obsah tohoto slova svůj subjektivní názor. Kdybychom však chtěli obsah výrazu štěstí vyjádřit, jenom těžko bychom hledali ty správné výrazy. Je těžké odpovědět si na otázku: „Jsem šťastný? Co by se muselo stát, abych byl dokonale šťastný?“ Vždy se zdá, že k úplnému štěstí ještě kousek chybí.

Problematika štěstí a jeho prožívání je velmi široká, ovlivňuje ji mnoho vnitřních i vnějších faktorů. Většina lidí ho spojuje s rodinou a zdravím, někteří s kariérními úspěchy nebo s materiálním zabezpečením. Ukazuje se, že pocit štěstí zvyšují harmonické a konstruktivní vztahy s blízkými osobami, s partnery. Jedním ze základních pilířů štěstí je partnerský nebo manželský vztah. Dlouhodobé a spokojené soužití v tomto vztahu přispívá k pocitu životní pohody a spokojenosti, přispívá

k udržování psychického zdraví, má vliv na zdraví fyzické. Štěstí dospělých jedinců ovlivňuje i jejich blízké okolí.

Podle statistik se v dnešní době rozvádí víc jak každé druhé manželství. Manželé u rozvodového řízení nejčastěji uvádějí, že důvodem rozvratu manželství je rozdílnost povah, názorů a zájmů obou partnerů. Domnívám se, že rozdílnost povah, názorů a zájmů tak, jak je uváděna u rozvodového řízení, není pravou příčinou rozpadu vztahu a zániku manželství. Z jakého skutečného důvodu partneři z manželského nebo partnerského svazku odcházejí?

Důvody, které nejčastěji partneři při rozvodu zmiňují, většinou nejsou v mnoha případech tak fatální, aby byly příčinou rozvratu vztahu. Často se jeden z partnerů cítí ve vztahu šťastný a druhého tento vztah neuspokojuje a chce z něho odejít. Co je příčinou těchto rozdílů? Štěstí prožívají muži i ženy stejně, pouze faktory, které ovlivňují pocit štěstí u mužů a u žen, jsou rozdílné.

Hlavním cílem bakalářské práce je najít rozdíl mezi faktory, které ovlivňují pocit štěstí v partnerském a manželském životě u žen a u mužů, a naznačit možnosti tvorby uspokojivých a šťastných partnerských vztahů. Dílčím cílem této práce je prokázat, jestli šťastný život partnerů ovlivňují rozdílné záliby, a hledat odpověď na otázku, zda spolu mohou rozdílní lidé žít v harmonickém a šťastném vztahu. Dalším dílčím cílem je zjištění, zda platí často diskutovaný názor, zda faktory štěstí u žen jsou materiální povahy nebo zda toto tvrzení platí u mužů a u žen je štěstí spojeno spíše s citovým prožíváním.

Bakalářskou práci jsem rozdělila do dvou částí. Ještě než se začnu věnovat potvrzení či vyvrácení jednotlivých hypotéz, je nutné, abych vymezila jednotlivé základní pojmy, které se objevují v souvislosti s touto tematikou. V teoretické části bakalářské práce jsem se proto zaměřila na definici základních použitých termínů, jako je štěstí a životní spokojenost, gender, biologické, kulturní a sociální rozdíly mezi mužem a ženou a partnerské vztahy. V empirické části jsou rozebrány výsledky výzkumu, provedeného formou dotazníku, uvedeného v příloze, který je zaměřen na ověření jednotlivých hypotéz. Tyto hypotézy mají přispět ke zjištění, v čem se liší faktory štěstí u mužů a u žen, a zda je možné vyrovnané soužití partnerů, jejich shodný pohled na společný život, zvláště v případě, že se prožití volnočasových aktivit u partnerů liší a jaké jsou prioritní faktory štěstí u žen a u mužů.

1. ZÁKLADNÍ POJMY

1.1 Štěstí a šťastný život

Potřeba definovat štěstí se objevuje již v období sofistů. Již v Antice se ve svém pojednání *Etika Nikomachova* Aristoteles systematicky zabýval systematickým výkladem pojmu „dispozicemi jednání“ člověka, které jsou potřebné pro jeho zdařilý život. Podle Aristotela je vedle individuálního jednání ke zdařilému životu třeba i příznivých vnějších podmínek (mravy, obyčeje, zákony, instituce, výchova), které musí člověk nejprve pochopit, aby mohl žít svojí přirozeností ve společnosti svobodných občanů. Štěstí tedy nezáleží pouze na vnitřním stavu duše ale i na příznivých vnějších podmínkách. Aristoteles považuje hledání štěstí za prioritní cíl v životě člověka. Definuje štěstí jako blaženost – „eudaimonia“, chápe tedy štěstí jako „zdařilost života“, která je „rozumným chováním“, které je zároveň prospěšné pro společnost. Eupikuros definuje štěstí jako tělesnou a duchovní rozkoš. Ve své *Rukojeti mravních naučení* uvádí za nejdůležitější faktor štěstí svobodu, kterou spojuje s lhostejností vůči svému okolí. Podle křesťanské filozofie je štěstí definováno láskou k bližšímu a k Bohu, pocitu štěstí může člověk dosáhnout pouze vírou a nadějí. I. Kant definuje štěstí jako uspokojení všech našich náklonností, můžeme ho však dosáhnout pouze na základě splnění mravních povinností. Rozvoj psychologie a sociologie, tedy disciplín vydělených z filozofie, přináší nové možnosti ve zkoumání fenoménu štěstí – pomocí rozhovoru, dotazníku, kvantifikace prožitků, které zkoumají nejen vize lidstva týkající se štěstí, ale i intenzitu prožívání pocitů štěstí.¹

V literatuře zřejmě neexistuje vysvětlení nebo definice pojmu štěstí. Štěstí je spojováno s kvalitou života a životní spokojeností, ovšem není zcela zřejmé, co tyto pojmy znamenají. Např. Dana Hamplová ve své práci *„Životní spokojenost, štěstí a rodinný stav v 21 evropských zemích“* uvádí, že „štěstí se často rozlišuje jako stav, ve kterém převažují pozitivní emoce nad negativními a životní spokojenost, v níž se odráží rozumové hodnocení vlastního života“². Zároveň však uvádí, že tato definice není univerzální.

¹) JANÍK Z.; In *Člověk a česká společnost na prahu 21. Století; sborník statí z mezinárodního kolokvia k 10. Výročí demokratické revoluce v Československu a z filosofického semináře o fenoménu štěstí u mladých lidí*; Open Education & Sciences Opava, rok vydání není uveden; ISBN – 80-901974-7-7; str. 133 - 136;

²) HAMPLOVÁ D. cit Diener, Lucas 2000a; Kim, Hatfield 2004; Stack, Eshleman 1998

Štěstí je nepochybně spojeno s pozitivním myšlením. Někdo je stále pozitivně naladěný, dovede se radovat z maličkostí, žije svůj život a cítí se spokojený. Jeho spokojenost neovlivňují úspěchy druhých. Jiný je neustále mrzutý, neustále se srovnává s druhými, přičemž cizí život se mu zdá vždy zajímavější. Každý sám si vytváří svoje neštěstí svými negativními postoji k životu a svému okolí. Návyk na štěstí je možné posílit prostým cvičením šťastného myšlení. Pocit štěstí je určován našimi myšlenkami, nesmíme podléhat skepsi a depresi. Pak kolem sebe budeme vytvářet atmosféru štěstí a spokojenosti.³

Štěstí lze také definovat jako kvalitu života, kterou tvoří dvě základní dimenze. Jednou z dimenzí je subjektivní reflexe, či subjektivní osobní pohoda, ve vztahu k sobě a k okolnímu světu, která je označována jako well-being. Lze ji pojmenovat také jako spokojenost, životní spokojenost, radost, blaho nebo štěstí. O tomto pojmu, jehož základ spadá spíše do oblasti psychologie, nutno také přemýšlet v interdisciplinárních souvislostech, to znamená, že úzce souvisí s dalšími společenskými i přírodními obory, z nichž nás zajímá hlavně sociologie, pedagogika nebo filozofie.

Well-being je tvořen čtyřmi pilíři:

- psychická osobní pohoda, v užším smyslu,
- sebeúcta (self-esteem),
- sebeuplatnění (self-efficacy),
- osobní zvládnání (personal control, mastery).

Druhá dimenze je objektivní osobní pohoda, která je tvořena těmito komponenty:

- funkční kapacita organismu,
- zdravotní stav,
- socioekonomický status.

Pokud hovoříme o osobní pohodě, máme na mysli stav, kde pozitivní afekty a nálady převažují nad negativními emocemi. Pocit spokojenosti je ovlivňován

---

³) PEALE N.V; *Síla pozitivního myšlení*, Knižní klub spol. s.r.o.; 1. Vydání; Olomouc 1994; str. 79-82;

sociálními kontakty, věkem, fyzickou zdatností, v neposlední řadě vírou, a dále např. ekonomickými aspekty. V nejširším pojetí je osobní spokojenost tvořena emoční složkou (frekvence a intenzita dlouhodobě prožívané emoce), kognitivní složkou a významnou komponentou postoje.⁴

Životní pohodu (well-being) zmiňuje ve své knize „Pozitivní psychologie“ také autor Jaro Křivohlavý. Ten ji definuje jako „obecné přesvědčení, že člověk má svůj život rád a je rád (má radost), když je jeho život dobrý“.⁵

V předmluvě Bohumila Koukoly ke sborníku „Fenomén štěstí v životě mladých lidí“ autor uvádí, že k problematice štěstí (životní pohody) můžeme přistupovat z různých hledisek, např. z hlediska psychologického, pedagogického, filozofického, sociologického, teologického nebo prognostického. Z historického hlediska procházel tento pojem vývojem a změnou, např. „Fortuna model“ vycházel z touhy lidí po šťastném osudu, „model nepřítomné bolesti“ znamenal, že člověk netrpěl neštěstím. Příjemné stránky života a slast, uspokojení všech potřeb, vyplnění přání, nalezení štěstí v určitém materiálním vlastnictví, vyjadřoval „hedoistický model“. S materiální stránkou života je spojen také „kompenzační model štěstí“. V 19. století pak štěstí vyjadřoval „model maximálně možného štěstí pro největší počet lidí“. Pro naši dobu je příznačný „model štěstí jako spokojenosti“, který chápeme jako snahu člověka o zdařilý a šťastný život, kdy člověk ví, že je za svůj život zodpovědný.⁶

1.2 Gender: muži a ženy

Lidé jsou většinou definováni z hlediska pohlaví, tedy jako muž či žena. Tato definice vyjadřuje v první řadě lidské pohlaví z pohledu biologické danosti naproti tomu gender je pojem psychologicko-kulturní. Vyjadřuje se tímto také vzorec pro chování, soubor vlastností, které se k jednotlivému pohlaví vztahují. Pohlaví je tedy základním znakem, podle kterého lidé specifikují společenskou kategorii zvanou gender, tedy feminitu nebo maskulinitu. Předpoklady, vztahující se na základě tohoto rozlišení ke genderu, lidé ve velké míře považují a přijímají za správné, a na nich staví své chování a své postoje k mužům a ženám. Jednají s druhými na základě genderových stereotypů.

⁴) BLATNÝ M., DOSEDLOVÁ J., KEBZA V., ŠOLCOVÁ I. (eds); Psychosociální souvislosti osobní pohody; Masarykova univerzita & Nakladatelství MSD; Brno 2005; str. 13 a dále;

⁵) KŘIVOHLAVÝ J.; Pozitivní psychologie; Nakladatelství Portál, Praha 2004; vydání první, str. 77;

⁶) KOUKOLA B.; In Sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově; Krnov 1996; str. 6-7, 13-15;

Genderový stereotyp je vlastně souhrnný, jednoduchý a základní popis společenské skupiny, skupiny mužů a skupiny žen. Každá osobnost je však jedinečná a někdy zcela nevystihuje charakteristiku příslušného genderu, a to jak u mužů, tak i u žen. Pokud se člověk chová odlišně od tohoto stereotypu, je na něho nahlíženo jako na abnormálního. To často ovlivňuje přístup k jedinci, který se definici genderu vymyká.

Genderový stereotyp ovlivňuje mnoho faktorů, jako například forma vzdělávání, rodina, víra, nebo společnost, ve které žijeme. Jedním z genderových stereotypů je rozdělení funkcí v rodině. Očekává se, že partneři budou mít role ve vztahu rozděleny na expresivní a instrumentální. Instrumentální role zahrnuje vedoucí a rozdělovací pravomoci, které vykonává ten z partnerů, který rodinu ekonomicky zajišťuje – tedy muž, manžel, partner. Oproti tomu žena má funkci expresivní, to znamená, že její úlohou je zajištění domácích prací, role při uspokojování citových potřeb jednotlivých příslušníků rodiny. Rozdělení rolí mezi muži a ženami se však v jednotlivých společnostech liší, v některých společnostech, např. u filipínských Agtů se jedná o rodiny, které lze označit jako rovnostářské. Feministické paradigma poukazuje na to, že na osvojování určitého vzorce chování má vliv biologická predispozice a učení, přičemž rozsah vrozených biologických dispozic nelze přesně určit, a svůj vliv zde sehrává i vliv prostředí. Feministické pojetí se však spíše kloní k názoru, že gender je spíše společensky utvářený než vrozený.⁷ Toto se týká tradiční nukleární rodiny, která se však v průběhu vývoje společností mění. Existuje několik pohledů na gender, a to z hlediska biologického, kdy chování žen ovlivňují hormony a chování mužů ovlivňuje testosteron, z hlediska sociologie, která popisuje rozdělení rolí v izolované nukleární rodině a z hlediska feministické sociologie genderu.

Výraz gender tak můžeme definovat jako rozdíl mezi pohlavím a s tím spojenými genderovými stereotypy, které se týkají rozdílů nejen rozdělení funkcí ve vztahu partnerů, ale i citového prožívání. U žen se předpokládá emoční založení, zajištění chodu domácnosti, materiální závislost na partnerovi, citová závislost na mužích, zatímco u mužů očekáváme větší nezávislost, větší zaujetí vykonávanou činností, technické dovednosti, sklony k soupeření, a větší míra ovládnutí svých citů.

V současné době, vlivem vývoje společnosti se genderové role mění, avšak stále ještě převládá názor, že místo ženy je v rodině, domácnosti a změny by mohly

---

⁷) RENZETTI C. M., CURRAN D.J.; Ženy, muži a společnost; Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha 2005; ISBN 8024605252, str. 23-28

negativně ovlivnit rodinné štěstí. Podle Ann Oakleyové se však jedná o argument „sociální účelnosti“, který směřuje k zachování konzervativních postojů v otázce rozdělení rolí v partnerských vztazích. Vzhledem k tomu, že za hlavní roli ženy je považována péče o domácnost a děti, znamená to omezení možnosti budovat svoji kariéru v zaměstnání. Většinou žena vykonává práci, která není v rozporu s konvenčními představami o její genderové roli, tzn. zastává takové postavení, které ji neomezuje v její povinnosti starat se o rodinu.⁸

Ze závěrů pracovního textu „rodina a mění se gender role – sociální analýza české rodiny z roku 1997 je zřejmé, že polovina se mužů a žen přiklání k tradičnímu modelu rodiny. Vzhledem k ekonomické situaci rodin se však z většiny žen stává spoluživitelka a obecně se očekává, že zvládne povinnosti v rodině i v zaměstnání. V době, kdy studie vznikala, ještě tehdejší společnost neměla žádný nový model moderního soužití. Stále se jednalo o svazek partnerů, který je postaven na rozdělení mužských a ženských rolí, kdy je žena v tomto svazku znevýhodněna. Je to dáno také tím, že žena hodnotí své sociální role optikou muže. Svoji roli matky vnímá jako omezení k dosažení stejných úspěchů v zaměstnání, stejně jako ji vnímá muž. Je předpoklad, že manželství, a partnerství vůbec, dostojí v blízké budoucnosti značných změn. Očekává se vznik nových typů vztahů a změnu tradičních genderových rolí.⁹

1.3 Muži a ženy – biologické , psychické a kulturní rozdíly

Nejzřetelnějším rozdílem mezi mužem a ženou je rozdíl biologický. Do poloviny 20. Století byly psychické rozdíly mezi mužem a ženou určeny genetickou výbavou a hormonálními vlivy. Až v 60. letech minulého století bylo poukázáno na relativitu biologického vlivu, byl zdůrazněn význam kulturních a psychosociálních faktorů. S rozvojem genetiky se však vědecký svět vrátil k tvrzení, že rozdíly mezi mužem a ženou jsou dány především geneticky, u chlapců byla konstatována větší míra agresivity, lepší prostorová orientace a skony k nevybíravému sexuálnímu chování. Testosteron chlapce předurčuje k ochraně rodu, k zajištění rodiny, zatímco pro dívky jsou typické lepší verbální schopnosti a prosociální a demokratické chování. V knize

---

⁸) OAKLEYOVÁ A, Pohlaví, gender a společnost, Nakladatelství Portál, s.r.o, Praha 2000; české vydání, ISBN 80-7178-403-6, str. 142-148;

⁹) ČERMÁKOVÁ M., Rodina a mění se gender role – sociální analýza české rodiny; Sociologický ústav AV ČR, Praha 1997, ISBN 80-8590-42-1;

„Ženy, muži a společnost“ je poukázáno na shrnutí Bosinského, který uvádí, že mužství a ženství je souhrn biologických, psychologických a sociálních faktorů, které jedince formují po celou dobu dětství až do adolescence. Děti jsou poskytovány podněty, které potvrzují jeho pohlavní identitu, a dítě si je kolem 18. měsíce svého života schopno vybrat podněty odpovídající jeho sexuální identitě. Dochází k interakci mezi rodiči a dětmi, kdy se rodiče rozdílně chovají k chlapcům a dívkám, což částečně v dalším životě ovlivňuje pozdější názory a postoje mužů a žen¹⁰.

V prvních letech života jsou chlapci ovlivněni identifikací s matkou. Později se se svým chováním snaží oprostit od všeho „holčičího“ a jejich identifikačním vzorem se stává otec. Dochází u nich, vlivem strachu ze ztráty vlastní identity a kontaminace ženským pohlavím, ke snaze vymanit se z vlivu matky, která prezentuje ženský prvek jednání. Chlapci v tomto období zdůrazňují rozdíl mezi mužstvím a ženstvím, a tím se snaží vymezit svoji identitu. Vlivem instrumentálního učení v dětství si chlapci, snáze než dívky, uvědomují svoji chlapeckou odlišnost. Postupným napodobováním chování otce dochází k interakci, vzrůstá zájem otce o syna, prohlubuje se jejich vzájemné porozumění.

Dívky již od malička přejímají model chování od matky, její mateřství a ženství, proto se od matky zpočátku odpoutat nesnaží. Zřejmě proto, že je u nich již od dětství pohlavní identita vymezena, dospívají dívky dříve. Ztotožněním s matkou dcera přejímá její převahu, a proto lépe zvládá těžkosti, které jí přináší život. Je lépe připravena řešit vztahové problémy. To však někdy znamená, že žena má snahu přizpůsobit se, bohužel někdy to vede k tomu, že přijímá i agresí ze strany mužů. Muži v tomto směru mají biologicky maladaptivnější reakce, v ohrožení reagují spíše agresí nebo uzavřením se do sebe. Ve vývoji ženy je však nutné odtržení od matky k získání vlastní identity. Protože matka vnímá svoji dceru jako pokračování sebe, brání někdy svým ztotožněním se s dcerou v rozvoji její jinakosti. Může tak dojít k tomu, že dívka vnímá svoji matku jako pronásledovatelku. Pociťuje nedostatek svobody, a proto se obrací se svojí přichylností k otci a snaží se od matky zcela odpoutat. V dospívání před mladou ženou stojí těžký úkol – osamostatnit se, vyřešit svůj vnitřní konflikt s matkou a přesto s ní nepřerušit vnitřní souznění.¹¹

---

¹⁰) PONĚŠICKÝ J.; Fenomén ženství a mužství;; Nakladatelství Triton; Praha 2004; 1. Vydání; ISBN 80-7254-374-1; str. 14 a dále;

¹¹) POTMĚŠICKÝ J.; Fenomén ženství a mužství;; Nakladatelství Triton; Praha 2004; 1. Vydání; ISBN 80-7254-374-1; str. 26

1.4 Muži a ženy – partnerské vztahy

Ke spokojenému partnerskému vztahu jednoznačně patří láska. Váže se k problematice pozitivní psychologie. Tento fenomén má mnoho forem. Může se jednat o lásku partnerskou, manželskou a mileneckou nebo rodičovskou. Láska partnerská má charakter jak sociální, tak i biologický a fyziologický.¹² O lásce můžeme hovořit jako o touze po jednotě a harmonii mezi dvěma lidmi, tak, jak ji uvádí ve své knize *Fenomén ženství a mužství* autor Jan Poněšický.¹³

Partnera nehledáme bez výběru, ale podle tzv. svého vazbového stylu. Teorie mezilidských vazeb je nedílnou součástí evoluční psychologie. Existují tři až čtyři vazbové styly – tedy způsoby připojení k druhému člověku, způsoby jak vyhledat a strpět jeho blízkost. Vztahové vazby byly objeveny v 50. letech americkými psychology Mary Ainsworthovou a Johnem Bowlbym. Základem zkoumání bylo pouto mezi malým dítětem a jeho matkou. Při zkoumání matka nenápadně opustila místnost, kde si dítě hrálo. Některé děti si téměř nepovšimly toho, že matka opustila místnost, při jejím návratu ji radostně vítaly. Tyto děti byly klasifikovány jako děti s pevnou vazbou. Druhá skupina dětí byla nešťastné, když matka odešla z místnosti. Při jejím návratu tyto děti plakaly a nebyly k utišení, byly to děti s nejistou - ambivalentní vazbou. Třetí skupina reagovala na matčin odchod netečností nebo agresivitou. Tyto děti byly klasifikovány jako nejisté – odmítající vazbu. V dospělosti vyhledávají lidé partnery se stejnou vazbou, kterou mají sami. Osoby s pevnou vazbou umí vyjadřovat své potřeby, nevadí jim oboustranná závislost na partnerovi, nebojí se opuštění. U partnerů, kteří mají oba pevnou vazbu, je pravděpodobné, že budou mít pevný a šťastný vztah. Jako nežádoucí spojení je uváděno spojení odmítavého typu muže s nejistou – ambivalentní ženou, nebo nejistým ambivalentním mužem a odmítavou ženou. V tomto případě může být svazek disfunkční. U spojení pevného typu s nejistým nebo odmítavým typem však často dochází k ustálení tohoto typu, vztah tedy může být spokojený a trvalý. Tato teorie však neplatí výlučně, šťastné partnerství závisí také na individuálních znacích partnerů, společenských jevech a biologického vybavení.¹⁴

---

¹²) KŘIVOHLAVÝ J.; *Pozitivní psychologie*,; Nakladatelství Portál s.r.o.; Praha 2004; 1. Vydání; ISBN 80-7178-835-X; str. 77 a dále;

¹³) POTMĚŠICKÝ J.; *Fenomén ženství a mužství*;; Nakladatelství Triton; Praha 2004; 1. Vydání; ISBN 80-7254-374-1; str. 102

¹⁴) RIEDLOVÁ S; SCHWEDEROVÁ B.; *Jak ženy dělají muže šťastnými proti jejich vůli*; Nakladatelství Brána, s.r.o.; Praha

Vztah, který mezi dvěma lidmi vznikne, Ivo Plaňava definuje jako malou intimní skupinu.¹⁵ Na partnerství můžeme nahlížet jako na svazek založený na základě zamilovanosti, kdy fyzická láska zajistí trvání vztahu tak dlouho, pokud partneri nepřivedou na svět děti a emoce zajistí, aby lidé spolu zůstali po dobu, dokud se jejich děti neosamostatní. Partnerský vztah – svazek – je nezbytnou součástí života jedince.¹⁶

Ivo Plaňava odkazuje ve své knize *Manželství a rodiny* na výzkum uvedený v příručce IDN (*The Interactional Diagnostic Manual*; Meadová & spol.; 1985) na kompilační dělení manželských vztahů:

1. Vztahy navyklé na konflikt (*conflict habituated*) - ve dvojici, která se nejprve jevila jako přátelská a kontrolující se, narůstá počet konfliktů, které přetrvávají po celou dobu vztahu. V některých případech se o jistou formu intimity mezi párem.
2. Devitalizované vztahy – v počáteční fázi byla dvojice hluboce zamilovaná, láska však postupně vymizela. Zatímco dříve spolu partneri trávili většinu času, ztotožňovali se navzájem a sexuální život byl vydařený, nyní mají každý své aktivity, nesdílí spolu žádný čas, sexuálně spolu nežijí. Partneri berou současnou situaci jako přirozený vývoj nebo ze vztahu odchází.
3. Pasivně sourodé vztahy (*passive-congenial*) – stav je totožný s předešlým vztahem, pouze s tím rozdílem, že tomu tak bylo již od počátku. Partneri své zájmy realizují s jinými lidmi. Může se jednat o spokojený svazek.
4. Vitální a totální vztahy – pouze tyto dva vztahy jsou funkční. Dochází k interakci mezi partnery, vztah má přednost před ostatními vztahy a hodnotami. Partneri vykonávají svoje aktivity společně. Vztah považují za spokojenější než na začátku.¹⁷

Nejčastějším svazkem mezi mužem a ženou je manželství, které můžeme definovat jako dobrovolné, v zásadě trvalé soužití dvou osob různého pohlaví, které je založeno stanoveným způsobem – sňatkem.¹⁸ Mnoho manželství se však rozpadá, lidé

2004; 1. Vydání; ISBN 80-7243-214-1; str. 31-39;

¹⁵) PLAŇAVA I.; *Manželství a rodiny*; Nakladatelství Doplněk; Brno 2000; 1. Vydání; ISBN 80-7239-039-2; str. 18;

¹⁶) RIEDLOVÁ S.; SCHWEDEROVÁ B.; *Jak ženy dělají muže šťastnými proti jejich vůli*;
Nakladatelství Brána, s.r.o.; Praha 2004; 1. Vydání; ISBN 80-7243-214-1; str.

¹⁷) PLAŇAVA I.; *Manželství a rodiny*; Nakladatelství Doplněk; Brno 2000; 1. Vydání; ISBN 80-7239-039-2; str. 64-66;

¹⁸) WIKIPEDIE; otevřená encyklopedie; 20.4.2012;

se v něm přestanou cítit dobře, postrádají štěstí a osobní pohodu. L.J. Crabb uvádí ve své knize *Muž a žena – proč jsou manželství tak často plná napětí a hořkosti*¹⁹ - že většina partnerů je ve vztahu nešťastná proto, že preferuje pouze své zájmy a ty považuje za prioritní. Druhý z partnerů toto může považovat na nespravedlivé a začne pociťovat nespokojenost v partnerském životě. Nejčastějším problémem mužů v partnerství je dle L.J. Crabba neuspokojivý sexuální život, zatímco u žen se jedná spíše o pocit nedostatečného citového vyžití. Lidem však není vrozené, aby se kvůli druhému partneru obětovali, musí se tomu učit. Vztah ovlivňují ve velké míře návyky, které si přinášíme ze svých původních rodin (rozvrácené manželství, špatně fungující rodiny). Aby byl vztah mezi mužem a ženou zdravý a šťastný, je nutné učit se orientovat se na druhé. Autor ve své knize uvádí, že většina z nás si uvědomuje pomíjivost pocitu spokojenosti v souvislosti se získáním materiálních hodnot. K pravému štěstí je důležitý osobní citový vztah. Dobrý vztah je takový, kdy se jedinec cítí v přítomnosti druhého spokojeně a šťastně.

Výše uvedené však neplatí pouze u manželství, vztahuje se i na další alternativy soužití, kterými jsou nesezdané soužití nebo partnerský vztah. Nesezdané soužití můžeme podle Lucie Markové definovat jako: „Pár, který žije v jedné domácnosti, hospodaří spolu, ale není vázán svazkem manželství“.²⁰ Oproti tomu partnerský vztah je „Soužití dvou jedinců opačného pohlaví, vztah mezi mužem a ženou, který je spojený emocionální vazbou. Tento muž a tato žena spolu nějakým způsobem sdílejí společný život a jsou ve vzájemné interakci“.²¹

---

¹⁹) CRABB L.J.; *Muž a žena – proč jsou manželství tak často plná napětí a hořkosti*, Návrat domů 81. publikace, Praha 5, 1985, ISBN 80-85495-72-4, str.15-18, str. 81 a dále;

²⁰) MARKOVÁ L.; *Názor veřejnosti na nesezdaná soužití*; bakalářská práce; Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta; rok 2010; str. 50; příl. 60;

²¹) BARTUŠKOVÁ J.; *Motivy volby manželství a motivy volby nezadaného soužití*; magisterská diplomová práce; Masarykova univerzita; Filozofická fakulta, rok 2009; str. 100, příl. 106;

1.5 Faktory štěstí u žen a u mužů

Tabulka č. 1: Faktory štěstí u mužů a žen – internetový zdroj

MUŽI ²²	ŽENY ²³
Úspěšnost v zaměstnání a práce na sobě sama	Láska a zamilovanost
Oženit se	Vztahy v rodině, přátelské vztahy, sociální vztahy
Žít pestrým společenským životem	Sebeuplatnění a úspěch v zaměstnání
Věnovat se svým zálibám	Spokojenost s budováním domova
Mít stálého partnera	Pocit užitečnosti
Dosáhnout co nejlepšího vzdělání	Pohybové aktivity
	Pocit s dobře zvládnutými povinnostmi v domácnosti
	mateřství
	Překonávání překážek (sama sebe)
	Schopnost stárnout s partnerem

Tabulka č. 1 okrajově nastiňuje hodnoty, představují faktory štěstí u žen a u mužů. Muži uvádí úspěšnost v zaměstnání, snahu oženit se, důležitý je pro ně pestrý společenský život, mít stálého partnera a dosáhnout co nejlepšího vzdělání. U žen je prioritní láska a zamilovanost, vztahy v rodině, přátelské vztahy, sociální vztahy, sebeuplatnění a úspěch v zaměstnání, spokojenost s budováním domova, pocit užitečnosti, pohybové aktivity, pocit s dobře zvládnutými povinnostmi v domácnosti, mateřství, překonání svých vnitřních překážek a schopnost stárnout s partnerem.

Zjištěním, co dnešní člověk považuje za faktory štěstí, se zabývá i šetření, jehož výsledky jsou zveřejněny ve sborníku „Člověk a česká společnost na prahu 21. Století“. Výzkum byl prováděn u 225 respondentů z řad pedagogů, studentů SŠ a VOŠ v Krnově a Jeseníku. Z výsledku šetření vyplývá, že dominuje štěstí spojené s vyššími humánními hodnotami, zatímco faktory štěstí spojené s materiálními hodnotami a nižšími animálními hodnotami se objevují až na nižších pozicích hodnocení. Co se

²²) HORÁKOVÁ N.; is.muni.cz/th/70290/pedf_b/praktickacast.txt;

²³) Internetový článek V čem nalézají české ženy pocit štěstí a spokojenosti; výzkum Ph.Dr. Martiny Trojanové – psychologie – doktorka.cz – 30.11.2011;

týká rozdílu chápání faktorů štěstí u žen a u mužů, z provedeného výzkumu je patrné, že u žen dominuje na prvním místě faktor štěstí spojený se sociální vazbou, následuje faktor vnitřní síly (víra ve vlastní schopnosti, snaha překonávat překážky). U mužů je nejvíce ceněným faktor štěstí z orientace na bližní a svět, jako druhý dominantní faktor je faktor štěstí spojený s materiálním zabezpečením. Znamená to tedy, že muži se spíše zajímají o svět a materiální blaho, ženy jsou zaměřeny spíše emociálně, záleží jim na uznání ze strany okolí.²⁴ Výsledkem výše uvedeného je zjištění, že faktory štěstí u mužů a žen jsou rozdílné. Zatímco jedním z důležitých faktorů spokojenosti mužů je úspěch v zaměstnání, ženy spíše preferují pocit spokojenosti spojený s uspokojivým citovým životem. Obě pohlaví preferují spokojený partnerský život. Muži i ženy pokládají za faktor štěstí rodinu, partnerství, vztah. U muže jsou tyto faktory spojeny spíše se zajištěním rodiny materiální formou. Žena je vnímá více z pohledu sociálního a citového. Pro muže i ženy je důležité partnerské a rodinné soužití. To, jak člověk vnímá svoji subjektivní spokojenost, je u obou pohlaví ovlivňováno historií rodiny, z níž jednotlivci pocházejí. Na spokojený partnerský život má vliv míra egoismu jednotlivých partnerů, ale i jejich míra empatie a umění tolerovat osobnost druhého.

1.6 Dílčí závěr:

Štěstí a šťastný život nelze přesně definovat, obecně lze však říci, že se jedná o dlouhodobě prožívané emoce. Životní spokojenost je determinována osobním založením, životním stylem, zdravím a v neposlední řadě i spokojeným partnerským vztahem. Za základní vztah soužití považujeme manželství, které je nejpřirozenějším lidským společenstvím. V moderní době však stále více párů žije v pouze v partnerském vztahu nebo nesezdaném soužití. Partnerské soužití v dnešní době přináší pro partnery více svobody a volnosti. Mezi mužem a ženou žijícími spolu, však nutně dochází k rozdělení rolí, nejčastěji na základě genderových stereotypů. Moderní doba přináší změny i do partnerských vztahů, tyto role se postupně mění. Pro ženy přestává být péče o domácnost prioritním zájmem, snaží se uplatnit v zaměstnání, mají více svých koníčků a zájmů. Jsou muži nakloněni těmto změnám? Přináší ženám úspěchy v zaměstnání pocit spokojenosti? Co je pro muže a pro ženy prioritním faktorem štěstí a osobní spokojenosti? Výše uvedená tabulka ukazuje, že u žen převažují činitelé

---

²⁴) JANÍK Z.; In *Člověk a česká společnost na prahu 21. Století; sborník statí z mezinárodního kolokvia k 10. Výročí demokratické revoluce v Československu a z filozofického semináře o fenoménu štěstí u mladých lidí*; Open Education & Scienses Opava, rok vydání není uveden; ISBN – 80-901974-7-7; str. 144-145;

faktorů štěstí spíše emočního a empatického rázu, upřednostňují faktory, které se týkají blízkých sociálních vztahů. U mužů v definování faktorů štěstí převažují faktory orientované na bližní svět a faktory materiální povahy. Domnívám se, že faktor štěstí materiální povahy je u mužů spojován se zažitým stereotypem v rozdělení genderových rolí, kdy povinností muže je uživit rodinu.

2. VÝZKUM

2.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zkoumat otázku chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u mužů a u žen. Svůj výzkum jsem zaměřila na muže a ženy žijící v partnerském vztahu, neboť partnerský vztah, ať už se jedná o manželství, o partnerství mezi mužem a ženou, nebo o nesezdané soužití mezi partnery rozdílného pohlaví, je elementární jednotkou společnosti. V párech jsou zastoupeny všechny věkové skupiny dospělé populace, mimo nejmladší skupiny – 18-19 let. Dochází zde k nejtěsnější konfrontaci názorů mužů a žen na fenomén štěstí a na faktory, které tento pocit ovlivňují. Cílem mé bakalářské práce je hledat odpověď na otázky, týkající se rozdílu hodnot určujících štěstí a životní spokojenost u žen i u mužů. Výzkum má nastínit význam kariéry, rodiny a společně stráveného času pro obě pohlaví, rozdílnost pohledu na tyto atributy z hlediska gender a vliv těchto atributů na štěstí jednotlivce. Má ukázat, zda osobní pohodu vnímají ženy a muži stejně. Zjistit, zda ženy preferují spíše rodinu a společně strávené chvíle s rodinou a partnerem, zda je pro muže v souvislosti s pocitem štěstí důležitá kariéra, zda je pro ně důležitým atributem podmiňujícím pocit životní spokojenosti materiální zabezpečení či zda ženy a muži tolerují rozdílné volnočasové aktivity, zda se muži a ženy věnují svým volnočasovým aktivitám společně, nebo každý sám. Výzkum má dát odpověď na otázku, zda samostatně trávený čas má vliv na pocit osobního štěstí žen i mužů. Svůj výzkum jsem orientovala na partnerské dvojice, a to jak na manželské páry, tak i na páry žijící ve volném svazku. Partnery žijící spolu volně jsem zahrнула do výzkumu z toho důvodu, že takto žijících párů v posledních letech, vlivem vývoje společnosti, neustále přibývá.

2.2 Zvolená výzkumná metoda

S ohledem na téma bakalářské práce byl zvolen výzkum formou kvantitativní metody šetření, a to dotazník, jež je v příloze součástí bakalářské práce. Dotazník byl zvolen z důvodu, že touto metodou lze získat velký počet dat v poměrně krátké době. Je zde použito tzv. tvrdých otázek, kterými budou zjištěny údaje o respondentovi, např. pohlaví, věk, délku soužití v partnerském vztahu. V další části dotazníku jsou použity uzavřené otázky se škálovanými odpověďmi (ano, spíše ano, ne, spíše ne). Otázky se

týkají rodiny, kariéry a materiálního zabezpečení, v souvislosti s pocitem osobní pohody. Předposlední otázky dává respondentům možnost „oznámkovat“ faktory, které dle nich přispívají k pocitu štěstí a osobní spokojenosti (číslo jedna – nejlepší hodnocení, je možné použít stejné hodnocení i u více faktorů). Poslední otázka je otevřená, zde se respondenti volně vyjádřili k tomu, co jim nejvíce brání v pocitu štěstí a spokojenosti. Respondenti mohou uvést i více faktorů. Před zahájením výzkumu byl dotazník předložen zkušebnímu vzorku v počtu 10 osob (5 párů – 5 mužů a 5 žen). Zkušební vzorek vyplnil dotazník bez námitek, bez dotazů k jednotlivým otázkám, a proto byl použit u celého zkoumaného vzorku. Celkový počet respondentů je 68 (34 mužů a 34 žen). Všichni respondenti žijí v nějakém vztahu, v některých případech se nejedná o partnerské dvojice. Vyhodnocené výsledky dotazníku jsou zpracovány v přehledných grafech, znázorňujících odpovědi mužů a žen.

V bakalářské práci jsou ověřovány tyto hypotézy:

Hypotéza č. 1: Muži pociťují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy.

K hypotéze č. 1 se vztahují následující tvrzení uveřejněná v dotazníku:

Tvrzení č. 9: Štěstí je u mě spojeno s úspěchem v zaměstnání a kariéře.

Tvrzení č. 10: Moje práce a pracovní úspěchy jsou pro mě stejně důležité jako spokojený partnerský vztah.

Tvrzení č. 11: Profesní postup v zaměstnání ve mně vyvolává pocit velkého uspokojení.

Hypotéza č. 2: Muži, více jako ženy, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny.

K hypotéze č. 2 se vztahují následující tvrzení uveřejněná v dotazníku:

Tvrzení č. 12: Ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení.

Tvrzení č. 13: Bez solidního materiálního zabezpečení není možné vybudovat šťastný partnerský vztah.

Hypotéza č. 3: Ženy, cítí na rozdíl od mužů, spokojenost při realizaci svých zájmů a koníčků i v případě, když je s nimi nesdílí jejich partner.

K hypotéze č. 3 se vztahují následující tvrzení uveřejněná v dotazníku:

Tvrzení č. 5: Cítím se spokojený/á, když můžu trávit určitou část volného času i bez svého partnera/partnerky.

Tvrzení č. 6: Ve spokojeném vztahu je důležitá vzájemná tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám.

Tvrzení č. 7: Aby se partneři cítili ve vztahu oba šťastní, je nejdůležitější co nejvíce společně stráveného volného času.

Hypotéza č. 4: Pro muže je důležitější než pro ženy, zabývat se volnočasovými aktivitami společně se svým protějškem.

K hypotéze č. 4 se vztahují následující tvrzení uveřejněná v dotazníku:

Tvrzení č. 4: Cítím se spokojenější, když se svým koníčkům mohu věnovat společně se svou partnerkou/partnerem, než sám/a anebo s přáteli.

Tvrzení č. 5: Ve společnosti se cítím dobře i bez své partnerky/bez svého partnera.

Hypotéza č. 5: Ženy si štěstí spojují s chvílemi strávenými s rodinou a partnerem ve větší míře než muži.

K hypotéze č. 5 se vztahují následující tvrzení uveřejněná v dotazníku:

Tvrzení č. 1: Chvíle strávené s rodinou /partnerem ve mně vyvolávají pocit štěstí

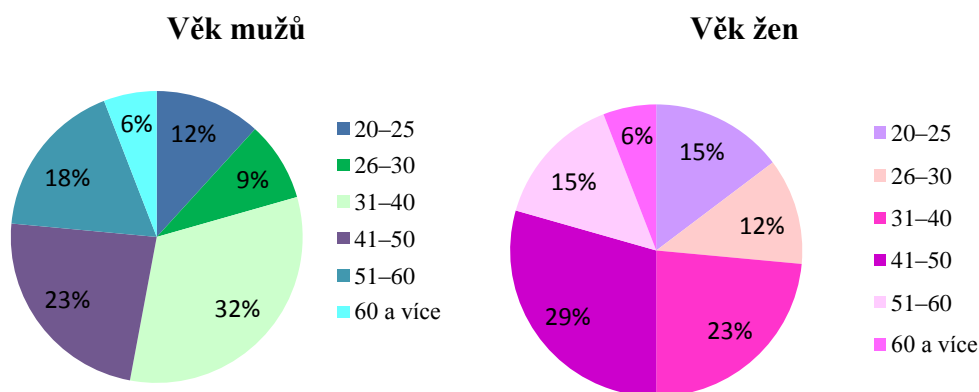
Tvrzení č. 2: Faktorem štěstí je pro mě výhradně moje rodina

Tvrzení č. 8: Nevadí mi občasné delší odloučení od partnera/partnerky

2.3 Charakteristika a popis výběrového souboru

Výzkum byl prováděn u souboru respondentů v počtu 68 respondentů (34 žen a 34 mužů) ve věku 20 – 60 a více let. Ve většině případů respondenti tvořili skutečné páry. Vzhledem k převaze respondentek, bylo osloveno i několik mužů, kteří s nimi nejsou v partnerském vztahu, ale v partnerském vztahu žijí. Výzkum není zaměřen pouze na manželské páry. Jsou zde zahrnuty i páry, které spolu pouze žijí ve společné domácnosti, případně mají partnerský vztah s odděleným bydlením. Tuto strukturu jsem zvolila s ohledem na to, že v současné době není podmínkou společného života uzavření manželství. Ke sňatku dochází často až po několikaletém soužití, v mnoha případech delší dobu po narození dětí. Toto věkové rozmezí je zvoleno tak, aby obsáhlo jak páry, které spolu začínají žít, tak i páry, které mají dlouholeté zkušenosti, jak v kladném, tak i záporném smyslu, včetně partnerských krizí a roků, kdy se partneři cítili šťastně a spokojeně. Skupina respondentů ve věku 20 – 29 let spolu žije jen krátce, bez větších zkušeností s partnerským životem. Jedná se o tzv. studentský nebo víkendový vztah. V této věkové skupině spolu partneři ve většině případů nemají ještě děti, spíše se zaměřují na studium, budování kariéry a zajištění bydlení. Manželství uzavírají páry v současné době nejčastěji okolo třicátého roku života a v této době se jim také rodí děti – do skupiny v rozmezí 30-40 let tedy patří partneři s malými dětmi, spíše mladé rodiny. U těchto párů dochází k prvním partnerským krizím. Děti partnerů ve věku 40-50 let postupně dospívají a odcházejí z domova. U těchto respondentů může dojít k tzv. syndromu opuštěného hnízda a následně k dalším manželským krizím. Partneři ve věku 51-60 let, kteří spolu žijí v dlouhodobém vztahu, již mají mnoho životních zkušeností a jistě překonali několik vztahových krizí. Jedná se o partnery, kteří žijí jednak v manželském svazku, jednak ve volném svazku. Záměrně nejsou vybrány pouze manželské páry, neboť v současné době žije mnoho partnerů ve volném svazku (a to i v případě, že se ze vztahu již narodily děti). Respondenti byli pečlivě vybíráni, aby nedošlo ke zkreslení výsledků např. při výběru osob se stejným stupněm dosaženého vzdělání. Vzorek byl vybrán v lokalitě Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou, osloveni byli respondenti z menších obcí a venkova okresu Žďár nad Sázavou a z města Brna. Rozmezí vzdělání bylo základní – vysokoškolské. Největší počet respondentů je s vysokoškolským a středoškolským vzděláním.

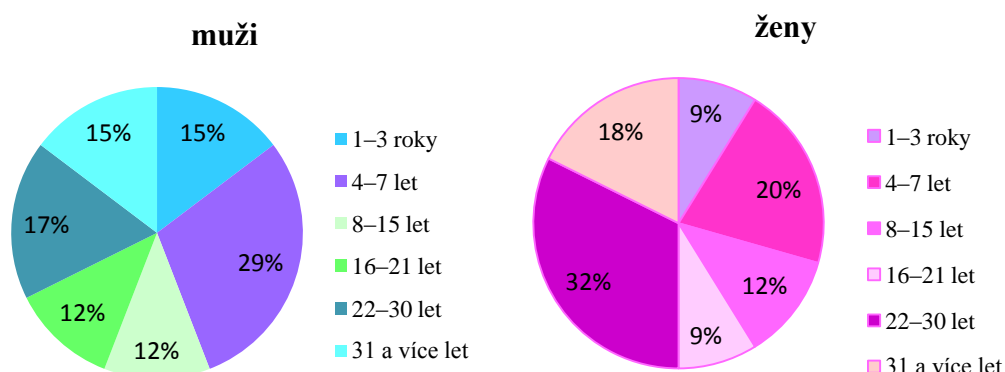
Graf č. 1: Věk zkoumané skupiny

Ve skupině respondentů jsou zastoupeny všechny věkové skupiny dospělé populace. Nejpočetnější skupina u mužů je věkové rozmezí 31-40 roků. Druhou nejpočetnější skupinou je skupina mužů ve věku 41-50 roků. Mužů ve věku 51-60 let je 18 %. Nejmladší skupinou jsou muži ve věku 20-25 let, kteří jsou ve zkoumaném vzorku zastoupeny 12 %, 9 % mužů je ve věku 26-30 let. Nejméně zastoupenou skupinou jsou muži ve věkové kategorii 60 a více let. U žen jsou nejpočetnější skupinou ženy ve věku 41-50 let (29 %). Silně zastoupena je i skupina žen ve věku 31-40 let (23%). Skupina respondentek ve věkovém rozmezí 20-25 let je zastoupena ve zkoumaném vzorku stejně, jako skupina žen ve věku 51-60 let (15 %). 12 % žen zastupuje věkovou skupinu 26-30 let. Skupina žen s nejvyšším věkem 60 a více je zastoupena 6 %.

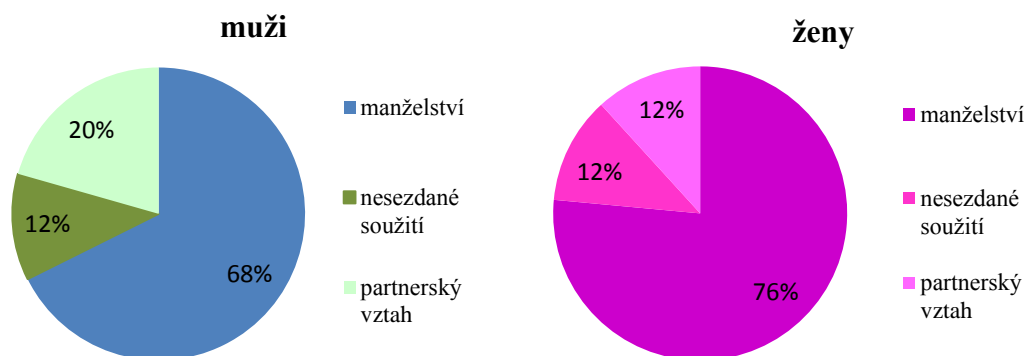
Skupinu 60 a více roků reprezentuje nejméně respondentů. V této skupině žije již mnoho jedinců bez partnerského vztahu, ať již vinou rozchodu s partnerem v pozdějším věku, nebo ztrátou partnera. Bylo také osloveno méně respondentů této věkové kategorie. Věkové složení skupiny žen a mužů není stejné, je logické, že partnerské páry tvoří dvojice rozdílného věku a někteří z respondentů netvořili pár.

Graf č. 2: Délka soužití

Nejpočetnější skupinou respondentů u mužů je skupina, u které je doba soužití v nějaké formě partnerství 4-7 let (29 %). Druhá nejsilnější skupina je skupina, kdy muži žijí ve vztahu 22-30 let (17 %). Stejně zastoupeny jsou u mužů skupiny s dobou trvání partnerského vztahu 8-15 let a 16-21 let (12 %) a skupiny, kde vztah trvá 1-3 a 31 a více let (15 %). U žen je nejvíce ve výzkumu zastoupena skupina žen, které žijí ve vztahu 22-30 let (32 %). Druhou největší skupinou žen je skupiny, kdy ženy žijí ve vztahu 4-7 let (20 %). Početná je i skupina žen s délkou vztahu v rozmezí 16-21 let, která je zastoupena 18 %. 12 % žen žije ve vztahu 8-15 let. Nejmenší skupina respondentek žila ve vztahu stejnou dobu - 1-3 roky a 31 a více let (9 %).

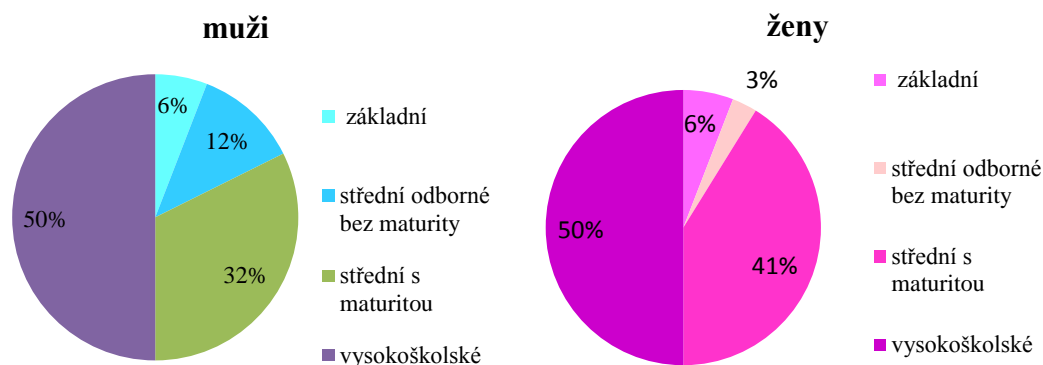
Graf č. 3: Druh partnerského vztahu

Nejvíce jsou ve zkoumaném vzorku zastoupeni lidé žijící v manželství. Mužů, žijících v manželství je 68 % a vdaných žen je 76 %. Důvodem jsou dřívější tradice, kdy páry uzavíraly manželství nejčastěji po dovršení dvacátého roku života. V současné době partneři však ustupují od klasické formy soužití a volí volnější formy vztahu, např. nesezdané soužití nebo prostý partnerský vztah. V nesezdaném soužití žije 12 % mužů a stejné procento žen. V partnerském vztahu žije 20 % mužů a 12 % žen. U posledně jmenovaných vztahů může dojít k subjektivnímu hodnocení, zda se jedná o partnerský vztah nebo nesezdané soužití.

Graf č. 4 : Dosažené vzdělání

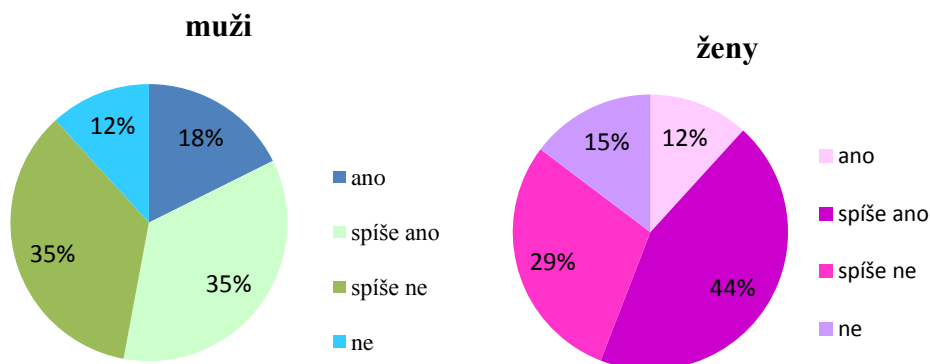
Výzkum byl prováděn, jak je výše uvedeno, i na základní a střední škole, kde působí ve většině případů hlavně ženy s vysokoškolským titulem (50 %), přesto se však podařilo zajistit výzkum i u stejně vysokého počtu mužů s vysokoškolským vzděláním (50%). U obou zkoumaných skupin byla silně zastoupena skupina respondentů se středním vzděláním s maturitou. Z grafu je zřejmé, že mužů se středním vzděláním s maturitou je 32 % a žen se stejným vzděláním je 41 %. Nejméně je u mužů zastoupena skupina osobností se základním vzděláním. (6%). Žen se základním vzděláním je stejné procento jako mužů (6 %). Ženy se středním vzděláním bez maturity jsou ve zkoumaném vzorku zastoupeny nejméně (3%).

2.4 Zpracování a vyhodnocení získaných dat

V návaznosti na teoretickou část jsou nastaveny hypotézy, uvedené v textu práce tak, aby bylo možno určit dominantní faktory štěstí u žen a u mužů, a názory partnerů na nutnost společných zájmů, souvislost společně strávených volnočasových aktivit partnerů s pocitem spokojenosti a štěstí, a dále spojitost s pocitem štěstí v souvislosti s rodinou a partnerem, a zjištění, jak přispívají úspěchy v kariéře k pocitu životní spokojenosti. Další hypotézy jsou zaměřeny na vliv materiálního zabezpečení jako faktoru štěstí u žen a u mužů. Níže uvedené hypotézy byly zformulovány a následně verifikovány provedeným výzkumem.

Hypotéza č. 1: **Muži pociťují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy**

Graf č. 5 : Štěstí je u mě spojeno s úspěchem v zaměstnání a kariéře.

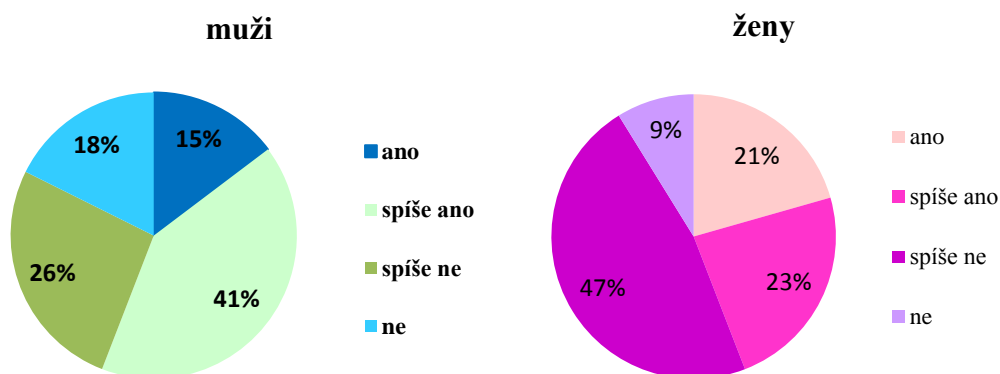
K hypotéze č. 1 se vztahuje graf č. 5. Ke konstatování „Štěstí je u mě spojeno s úspěchem v zaměstnání a kariéře“ se vyjádřilo 35 % mužů spíše ano a 35% mužů spíše ne. Jednoznačnou odpověď ano dalo na tuto otázku 18 % mužů, 12 % mužů nepovažuje kariéru za důležitý faktor štěstí. Muži se základním vzděláním a středním odborným vzděláním bez maturity odpovídali ve většině případů „spíše ano“, stejně tak i muži se středním vzděláním s maturitou. U vysokoškolsky vzdělaných mužů byla stejně častá odpověď „ano“ a „spíše ano“, jako „ne“ a „spíše ne“.

Z grafu je patrné, že 44 % žen odpovědělo na otázku „spíše ano, 29 % žen „spíše ne“. U 15 % žen není úspěch v zaměstnání a kariéře důležitý – odpověděly na

otázku „ne“ a u 12 % žen je úspěch v zaměstnání a kariéře důležitým faktorem štěstí. Ženy se základním a středním odborným vzděláním bez maturity uváděly odpovědi „spíše ano“, „ano“ i „ne“, počet odpovědí byl vyrovnaný. U žen se středním vzděláním s maturitou, se nejčastěji objevila odpověď „spíše ne“ a jako druhá nejčastější byla odpověď „spíše ano“. Vysokoškolsky vzdělané ženy uváděly nejčastěji odpověď na tuto otázku „spíše ano“.

Z výše uvedeného je zřejmé, že úspěch v zaměstnání a kariéře je pro většinu respondentů důležitý, avšak nepovažují jej za prioritní. Více mužů spojuje jednoznačně úspěch v zaměstnání s pocitem štěstí. Ženy se tak vyjádřily ve více případech než muži, je pro ně úspěch v zaměstnání spíše důležitější. Vzdělání nemá na tento výsledek žádný vliv, neboť odpovědi byly u všech skupin, dělených podle vzdělání, stejné.

Graf č. 6: Moje práce a pracovní úspěchy jsou pro mě stejně důležité jako spokojený partnerský vztah

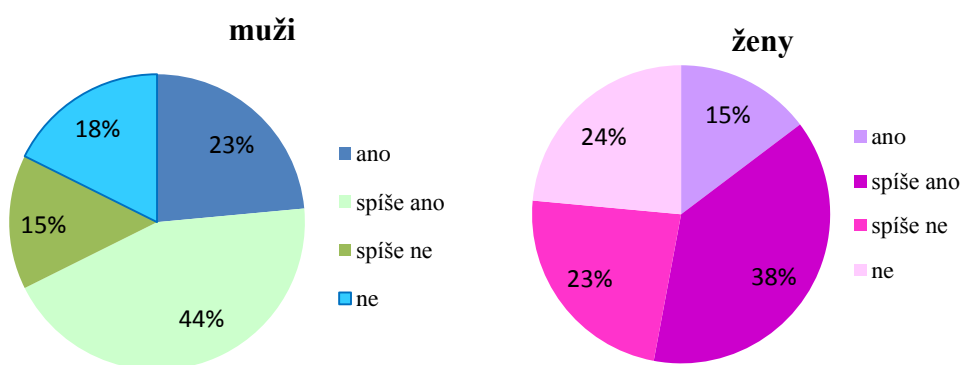
Z výše uvedeného grafu č. 6, který se opět vztahuje k hypotéze č. 1, je patrné, že pro muže představuje jejich práce a pracovní úspěchy stejně důležitý faktor štěstí jako partnerský vztah. 15 % mužů jednoznačně uvádí, že kariéra a pracovní úspěchy staví na stejnou úroveň jak partnerský vztah, 41 % mužů připouští, že je pro ně jejich práce a pracovní úspěchy spíše stejně důležitá jako partnerský vztah. 26 % mužů připouští, že pro ně práce není tak důležitá jakou partnerský vztah, a pro 18 % mužů není práce stejně důležitá jako partnerský vztah. Pro muže se základním a středním vzděláním jsou pracovní úspěchy neméně důležité nebo skoro stejně důležité, jako partnerský vztah. Zřejmě je to spojeno s nutností materiálně zabezpečit rodinu. Pro vysokoškolsky

vzdělané muže práce a pracovní úspěchy spíše nejsou nebo nejsou stejně důležité jako spokojený partnerský vztah.

Z grafu, představujícímu odpovědi žen, je patrné, že 47 % žen práci a pracovní úspěchy spíše nepovažuje za stejně důležité jako partnerský vztah. Jako nedůležitou kariéru a dosažené úspěchy v kariéře považuje 9 % žen. Za stejně důležité jako partnerský vztah považuje práci a pracovní úspěchy 21 % žen a 23 % žen úspěch v zaměstnání považuje za přibližně stejně důležitý jako partnerský vztah. Ženy s nižším vzděláním, uvádějí častěji, že jsou pro ně zaměstnání a úspěch v zaměstnání spíše stejně důležité jako partnerský vztah. U žen se středním vzděláním s maturitou byly výsledky šetření stejné, jako u mužů s podobným vzděláním, tzn. ženy nejčastěji uváděly, že je pro ně práce stejně důležitá, či spíše stejně důležitá jako partnerský vztah. U vysokoškolsky vzdělaných žen převažuje odpověď „ne“ a „spíše ne“.

Většina žen považuje partnerský vztah za důležitější než úspěchy v zaměstnání, oproti tomu muži ve větší míře považují za stejně důležitou nebo téměř stejně důležitou práci a pracovní úspěchy, jak partnerský vztah. Vysokoškolsky vzdělaní respondenti i respondentky nepřikládají práci a pracovním úspěchům takovou důležitost, v porovnání s partnerským vztahem, jako lidé s nižším vzděláním. U obou pohlaví jsou výsledky, z hlediska vzdělání, velmi podobné.

Graf č. 7: Profesní postup v zaměstnání ve mně vyvolává pocit velkého uspokojení

U 23 % mužů postup v zaměstnání vyvolává pocit velkého uspokojení. U 44 % mužů profesní postup spíše vyvolává pocit velkého uspokojení, tuto odpověď zvolila většina lidí se středoškolským vzděláním s maturitou. U 15 % respondentů – postup v zaměstnání spíše velké uspokojení nevyvolává a 18 % mužů z profesního postupu

v zaměstnání nemá velké uspokojení. U mužů s odborným vzděláním bez maturity jsou odpovědi „ne“, „spíše ne“, „ano“ a „spíše ano“ v rovnováze, nepřevažuje žádná z odpovědí. Také vyjádření k této otázce u vysokoškolsky vzdělaných mužů byly vyvážené.

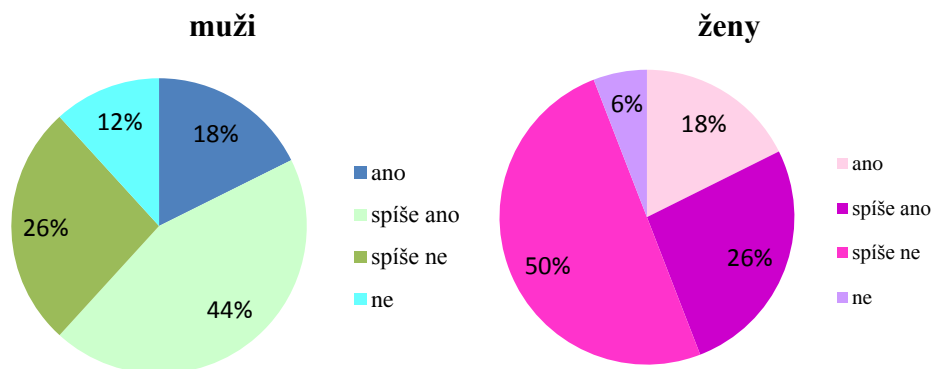
Z grafu, zobrazujícího názory žen vyplývá, že u 15 % žen vyvolává profesní postup v zaměstnání pocit uspokojení. U největší skupiny žen – 38 % z celkového počtu – profesní postup spíše vyvolává pocit uspokojení. U 23 % žen postup v profesi spíše nevyvolává a u 24 % žen nevyvolává žádný pocit uspokojení. Odpovědi žen se základním vzděláním a odborným vzděláním bez maturity jsou „ano“, „spíše ne“ a „ne“. U žen se středním vzděláním s maturitou profesní postup v zaměstnání spíše nevyvolává pocit štěstí. Vysokoškolsky vzdělané ženy nejčastěji uvedli, že profesní postup v zaměstnání v nich spíše vyvolává pocit štěstí.

Závěr:

Graf č. 5 ukazuje důležitost úspěchů v zaměstnání na osobní pohodu žen. Ženy, více než muži uvádějí, že je pro ně úspěch v zaměstnání spojen, nebo více spojen s pocitem štěstí. Srovnání výsledků grafu č. 6 u mužů a žen ukazuje, že pro muže více než pro ženy, je důležitý profesní postup v zaměstnání. Větší počet mužů než žen se také přiklání k tomu, že je pro ně postup v zaměstnání spíše důležitý, že pociťují pocit uspokojení při získání vyšší pozice v zaměstnání (graf. č. 7). Z toho vyplývá, že muži pociťují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy. Tato hypotéza se tedy potvrdila.

Hypotéza č. 2: **Muži, více jako ženy, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny.**

Graf č. 8: Ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení

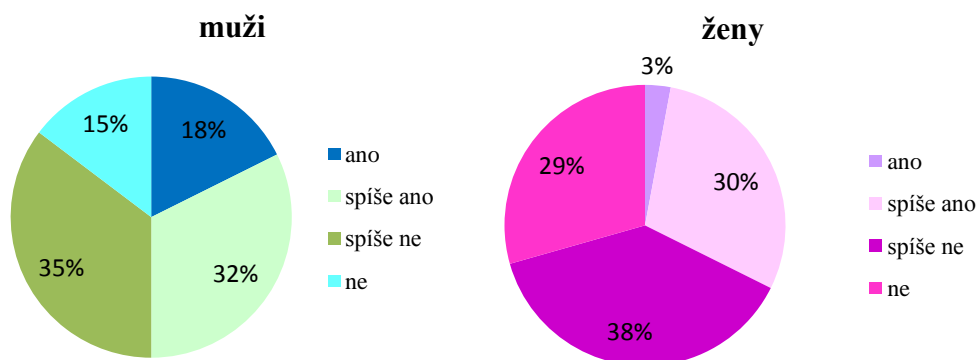

S tvrzením, že „ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení“ bezvýhradně souhlasí 18 % mužů, 44 % mužů se přiklání k názoru, že bez dobrého materiálního zabezpečení by se spíše cítili méně šťastní. 26 % respondentů z řad mužů materiální zabezpečení spíše nepovažuje za faktor štěstí a 12 % mužů nespojuje štěstí z nutností dobrého materiálního zabezpečení.

18 % respondentek považuje dobré materiální zabezpečení za nezbytný k pocitu štěstí. 26 % žen si solidní materiální zabezpečení spíše spojuje s faktorem, který je nutný k pocitu spokojenosti a štěstí, 50 % žen se přiklání k tvrzení, že materiální zabezpečení spíše neovlivňuje pocit štěstí a 6 % žen nespojuje materiální zabezpečení se štěstím.

Více mužů než žen tvrdí, že ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení, také se muži ve větší míře k tomu tvrzení přiklánějí. Muži, oproti ženám, ve větší míře považují materiální zabezpečení za důležité pro pocit štěstí, ovšem větší procento mužů uvádí, že materiální zabezpečení pro ně není faktorem podmiňujícím pocit štěstí.

Graf č. 9: Bez solidního materiálního zabezpečení není možné vybudovat šťastný partnerský vztah

Zde se měli respondenti vyjádřit k tvrzení že „bez solidního materiálního zabezpečení není možné vybudovat šťastný partnerský vztah“.

Muži v 18 % s tímto tvrzením bez výhrady souhlasili, 32 % mužů se k tomuto tvrzení přiklonilo, když odpověděli „spíše ano“. V 35 % muži nepovažují materiální zabezpečení za bezvýhradně nutné k vytvoření šťastného partnerského vztahu a 15 % mužů se domnívá, že k vybudování spokojeného partnerského vztahu nepotřebuje solidní materiální zabezpečení.

Jen 3 % žen považuje solidní materiální zabezpečení za nezbytné k vybudování šťastného partnerského vztahu, 30 % se k tvrzení spíše přiklání, avšak ne bezvýhradně. Většina respondentek se domnívá, že k rozvoji šťastného partnerského vztahu spíše nepotřebuje mimořádné materiální zabezpečení (38 %) a 29 % žen nevidí souvislost mezi materiálním zabezpečením a šťastným partnerstvím.

Zde se opět rozcházejí názory mužů a žen. Zatímco muži vidí více souvislosti mezi materiálním zabezpečením a šťastným partnerským vztahem, ženy mají spíše opačný názor a jako potřebné k budování šťastného partnerského vztahu vidí jiné hodnoty. Pouze nepatrný zlomek ze zkoumaného vzorku žen považuje materiální hledisko za důležitý faktor podmiňující šťastný partnerský vztah.

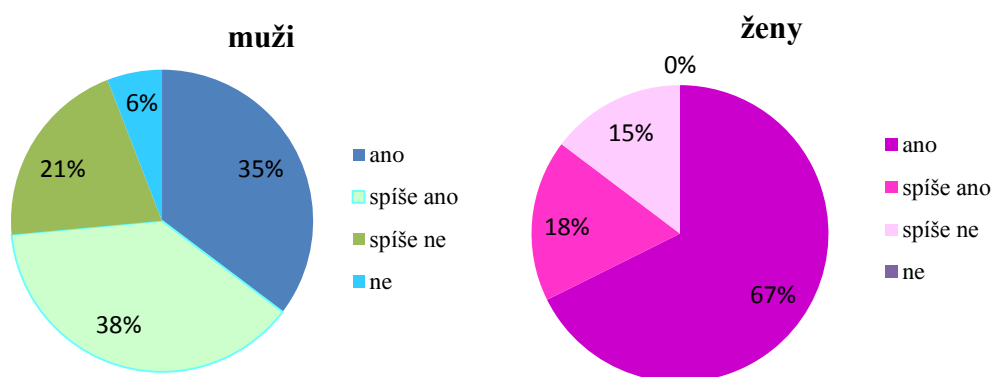
Dílčí závěr:

Jak je patrné z výsledků vztahujících se k hypotéze č. 2, většina mužů si štěstí a budování šťastného partnerského vztahu, spojuje s materiálním zabezpečením. Ženy materiální zabezpečení nepovažují za tak důležité jako muži, nezastávají názor, že bez

solidního finančního zabezpečení nelze vybudovat spokojený partnerský vztah. Hypotéza „Muži, více jako ženy, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny“ se potvrdila.

Hypotéza č. 3: **Ženy, cítí na rozdíl od mužů, spokojenost při realizaci svých zájmů a koníčků i v případě, když je s nimi nesdílí jejich partner/partnerka.**

Graf č. 10 : Cítím se spokojený/á, když můžu trávit určitou část volného času i bez svého partnera/partnerky

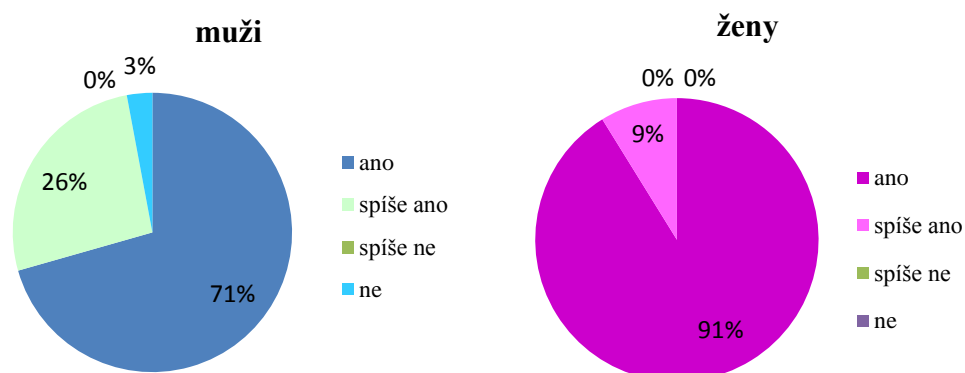
K tomuto tvrzení se vyjádřilo kladně 35 % mužů z dotázaných a 38 % mužů odpovědělo „spíše ano“. U 21 % respondentů čas trávený bez partnerky spíše nevyvolává pocit spokojenosti a 6 % mužů se cítí ve svém volném čase bez partnerky nespokojený.

Ženy se v 67 % z dotázaných cítí spokojené, když můžou určitou část volného času trávit bez svého partnera a 18 % žen se k tomuto tvrzení přiklání odpovědí „spíše ano“. Pouze 15 % žen se ve svém volném čase cítí bez partnera spíše nespokojena. Žádný z respondentek nevedla odpověď ne – to znamená, že by se cítila spokojená, kdyby svůj veškerý volný čas mohla trávit s partnerem.

Tento výsledek je velmi překvapivý. Je z něho patrné, že muži by ve větší míře chtěli svůj volný čas trávit s partnerkou, oproti tomu drtivá většina žen se cítí spokojena, když může trávit určitou část svého volného času bez partnera. Žádná ze zkoumaných žen nevedla, že by se cítila nespokojená, kdyby trávila část volného času bez partnera.

Graf č. 11: Ve spokojeném vztahu je důležitá vzájemná tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám

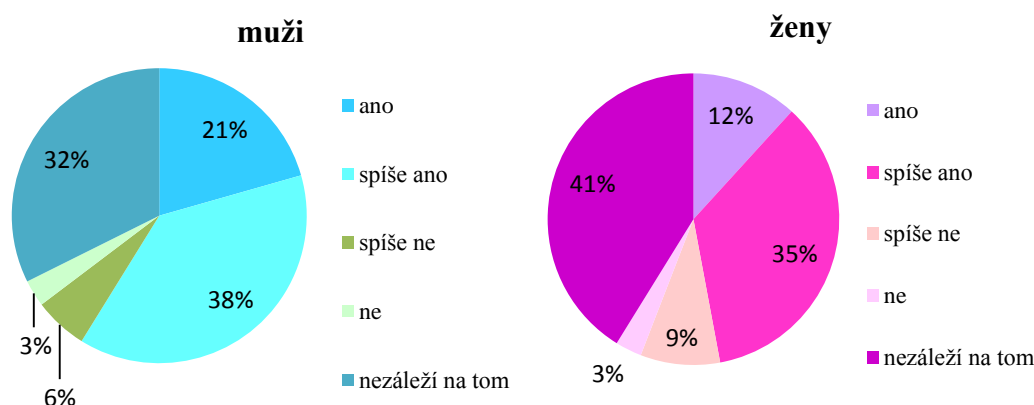

Jako důležitou vzájemnou toleranci k odlišným volnočasovým aktivitám uvedlo 71 % ze sledovaného vzorku, 26 % toleranci považuje spíše za důležitou. Pouze 3 % z celkového počtu mužů uvádí, že vzájemná tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám není důležitá. Žádný z respondentů nepřihradil k tomuto tvrzení odpověď „spíše ne“.

Ženy považují nutnou toleranci k volnočasovým aktivitám v 91 % ze všech odpovědí, pouze 9 % žen se přiklonilo ke konstatování, že ve spokojeném vztahu je vzájemná tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám spíše důležitá. Žádná z respondentek se nepřiklonila k tvrzení, že tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám není nebo spíše není důležitá.

Ženy jednoznačně vyjádřily, že tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám je nezbytná pro spokojené fungování vztahu, stejně tak jako muži, kdy pouze nepatrná část ze zkoumaného vzorku uvedla, že tolerance není důležitá. Zdá se, že ženy se domnívají, že tolerance k rozdílným volnočasovým aktivitám je velice důležitým pro pocit štěstí.

Graf č. 12: Aby se partneři cítili ve vztahu oba šťastní, je nejdůležitější co nejvíce společně stráveného volného času

V tomto případě se muži v 21 % přiklonili k názoru, že ke spokojenosti mezi partnery je ve vztahu nezbytné co nejvíce společně stráveného volného času. V 38 % z odpovědí, se muži spíše přiklání k tomuto tvrzení. Pouze 6 % mužů uvádí, odpověď „spíše ne“ – a 3 % respondentů nesouhlasilo s tímto tvrzením, 32% mužů se vyjádřilo tak, že partnerské štěstí nezáleží na tom, kolik pár stráví volného času společně.

Ženy, v počtu 12 % z celkového počtu, se ztotožnily s názorem, že partneři by měli trávit co nejvíce volného času spolu, aby se cítili ve vztahu oba šťastní, 35 % respondentek se k této odpovědi spíše přiklonilo. 9 % žen ze zkoumaného vzorku se přiklání k tomu, že štěstí v partnerském vztahu spíše nezáleží na tom, kolik volného času spolu partneři stráví, 3 % žen na toto tvrzení odpověděla „ne. Nejvíce žen, a to 43 % ze zkoumaného vzorku uvedlo, že pocit štěstí v partnerství nezáleží na tom, kolik volného času spolu partneři prožijí.

Výsledky šetření jasně ukazují, že ženy většinou nepovažují množství volného času stráveného s partnerem za atribut, který by podmiňoval štěstí partnerů ve vztahu. Muži naopak vidí ve větší míře souvislost mezi společně stráveným volným časem a spokojeností obou partnerů ve vztahu.

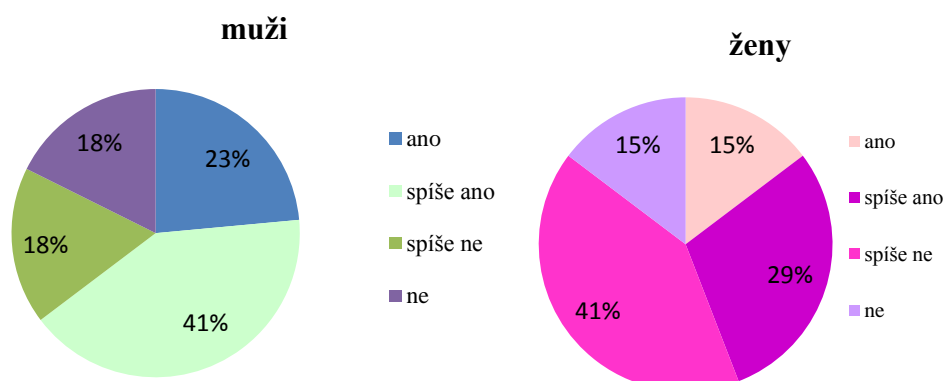
Dílčí závěr:

Ve větší míře jsou ženy spokojenější, když mohou trávit určitou část volného času bez partnera. Ženy považují, více než muži, za důležitou toleranci k volnočasovým aktivitám. Ženy si nemyslí, že by míra společně stráveného volného času s partnerem,

měla vliv na jejich spokojenost. Hypotéza č. 3 Ženy, cítí na rozdíl od mužů, spokojenost při realizaci svých zájmů a koníčků i v případě, když je s nimi nesdílí jejich partner/partnerka – se potvrdila.

Hypotéza č. 4: **Pro muže je důležitější více jak pro ženy, zabývat se volnočasovými aktivitami společně se svým protějškem.**

Graf č. 13: Cítím se spokojenější, když se svým koníčkům mohu věnovat společně se svou partnerkou/partnerem, než sám/a anebo s přáteli

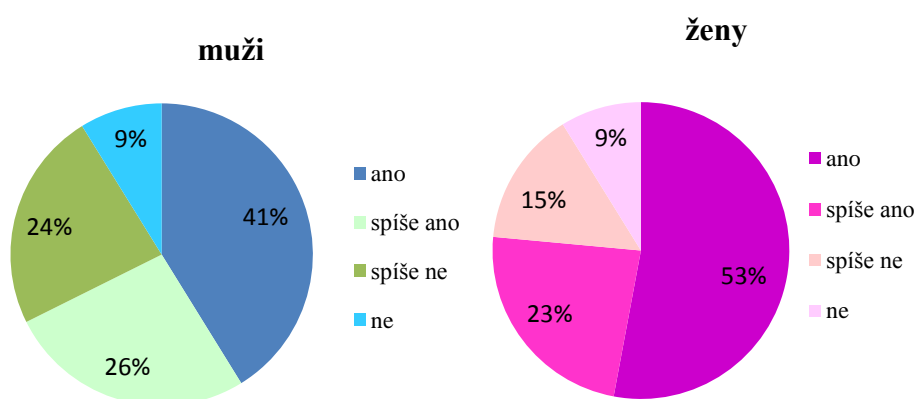
Průzkum ukázal, že ke konstatování „Cítím se spokojenější, když se svým koníčkům mohu věnovat společně se svou partnerkou/partnerem, než sám a nebo s přáteli“, že nejfrekventovanější odpovědí mužů bylo „spíše ano“, tedy že se spíše cítí spokojenější, když se mohou věnovat svým koníčkům společně se svou partnerkou (41 %). Druhá nejčastější odpověď byla „ano“ (23 %). V 18 % z celkového počtu případů, se 18 % uvedlo, že se spíše necítí spokojenější, když svoje koníky můžou provozovat se svou partnerkou a stejný počet mužů se vyjádřil tak, že jejich spokojenost neovlivňuje to, jestli se koníčkům věnují s partnerkou nebo sami. Z toho lze usoudit, že nadpoloviční většina mužů preferuje společné prožívání chvil strávených se svými koníčky a zájmy.

Většina respondentek – 29 % - odpověděla, že spíše preferuje možnost věnovat se koníčkům se svým partnerem. Část žen (15 %) je přesvědčena o tom, že je pro jejich spokojenost významné věnovat se volnočasovým aktivitám společně s partnerem. Stejný počet žen (15 %) uvedlo, že jejich štěstí není závislé na tom, jestli se věnují

koníčkům samy nebo s partnerem. 41 % žen se přiklání k tomu, že spíše není spokojenější, když prožívá své volnočasové aktivity se svým partnerem.

U mužů je potřeba věnovat se svým zálibám společně s partnerkou větší než u žen. To potvrzuje závěry z vyhodnocení předešlé hypotézy, ženy opět uvádí, že jejich osobní spokojenost není přímo vázána na společné trávený čas při realizaci svých zájmů a koníčků.

Graf č. 14 : Ve společnosti se cítím dobře i bez své partnerky/bez svého partnera

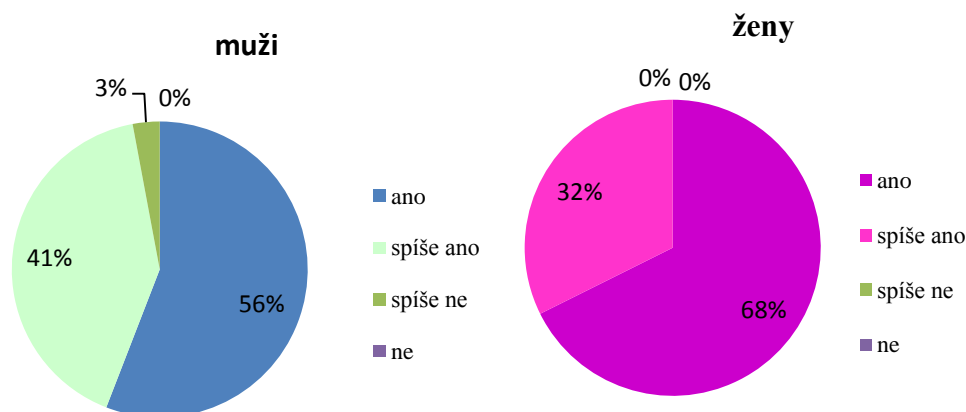
Muži se ve 41 % cítí ve společnosti dobře i bez své partnerky, ve 26 % se cítí spíše dobře i bez své partnerky. Pouze 9 % mužům ve společnosti jejich partnerka chybí. 26 % mužů se vyjádřilo tak, že se ve společnosti bez své partnerky spíše necítí dobře.

Ženy se cítí dobře ve společnosti i bez svého partnera v 53 %, spíše dobře ve 23 %. 9 % respondentek se ve společnosti necítí bez svého partnera dobře a značná část se ve společnosti bez partnera spíše necítí dobře (15 %).

Ženy se většinou cítí ve společnosti dobře či mají pocit, že se cítí spíše dobře i bez partnera, muži se ve společnosti bez partnerek cítí méně dobře, než ženy. Stejně procento žen a mužů se ve společnosti bez svého partnera necítí spokojeně. Více mužů je spíše nespokojených, když je ve společnosti bez své partnerky.

Hypotéza č. 5: **Ženy si štěstí spojují s chvílemi strávenými s rodinou a partnerem ve větší míře než muži.**

Graf č. 15: Chvíle strávené s rodinou /partnerem ve mně vyvolávají pocit štěstí

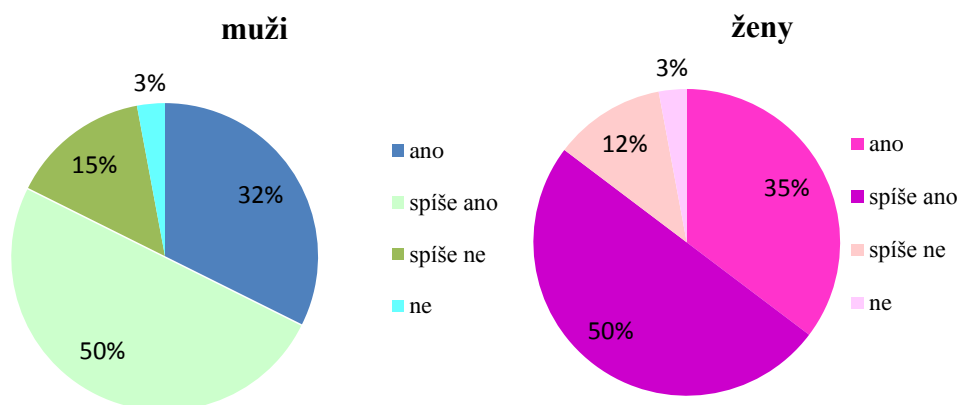
Letmý pohled na graf č. 10, který naznačuje názory mužů a žen na konstatování „Chvíle strávené s rodinou ve mně vyvolávají pocit štěstí“. Pro většinu mužů i žen jsou chvíle strávené v rodinném kruhu nositelem pocitu štěstí a spokojenosti, u žen však ve větší míře.

Pouze 3 % mužů uvedlo, že okamžiky strávené s nejbližšími v nich spíše nevyvolávají spokojenost, 56 % mužů se cítí v přítomnosti rodiny jednoznačně šťastní, 41 % se k tomuto tvrzení přiklání.

Ženy se cítí se svou rodinou šťastné v 68 %, v 32 % se k tomuto spíše přiklání. Žádná z žen nevedla, že se pocit štěstí přítomnost nejbližších spíše nevyvolává nebo nevyvolává.

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že většina mužů a žen má pocit štěstí spojený s chvílemi strávenými s rodinou. U žen je však toto přesvědčení silnější než u mužů. Ženy, na rozdíl od mužů, se v žádném případě nevyjádřily tak, že by jim chvíle strávené s rodinou přinášely štěstí.

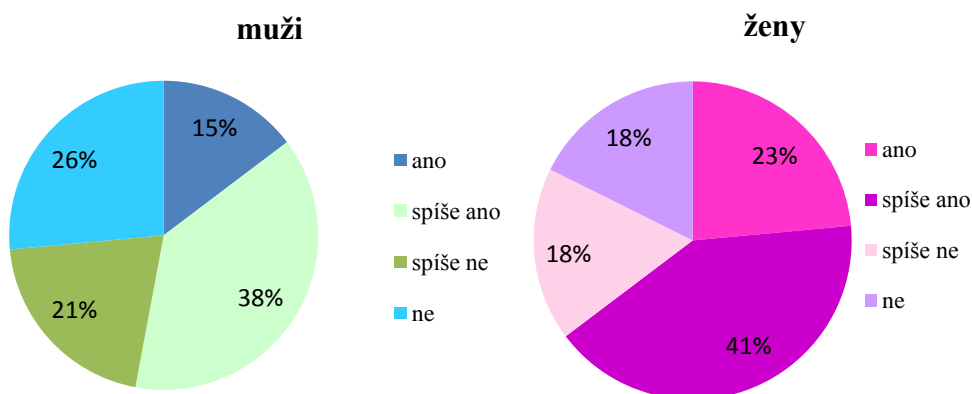
Graf č. 16: Faktorem štěstí je pro mě výhradně moje rodina

V tomto případě jsou postoje k tomuto tvrzení velmi obdobné. Více žen (35 %) než mužů (32 %) uvádí, že pojem štěstí je u nich spojen výhradně s rodinou, rozdíl jsou pouhá tři procenta. Odpověď „spíše ano“ uvedlo stejně žen i mužů (50 %). 15 % mužů uvádí, že faktorem štěstí pro ně výhradně rodina spíše není. 3 % mužů uvádí, že pouze a výhradně rodina pro ně neznamená pocit štěstí. V posledním údaji se výsledky shodují s výsledky žen. Pouze 12 % žen uvádí, že výhradně rodina pro ně faktorem štěstí spíše není. Pro ženy, je ve větší míře než pro muže, rodina faktorem, který u nich výhradně navozuje pocit štěstí. Ženy však považují rodinu ve větší míře za významného nositele štěstí.

Rodina, jako faktor štěstí, je důležitá pro zástupce mužů i žen. Pro ženy je osobní spokojenost však spojena s rodinou více, než u mužů. Stejně procento žen i mužů uvedlo, že pro ně není faktorem štěstí výhradně rodina.

Graf č. 17: Nevadí mi občasné delší odloučení od partnera/partnerky

Formulace této otázky bohužel není v pořádku, proto bylo dáno respondentům vysvětlení a instrukce k jednotlivým odpovědím. Nejprve měla být tato otázka z šetření vypuštěna, ale vzhledem k podání poučení respondentům, je následně zařazena ke zpracování (ano - nevadí mi občasné odloučení, spíše ano - spíše mi nevadí občasné odloučení, ne – vadí mi odloučení od partnera, spíše ne – spíše mi vadí odloučení od partnera).

Postoj k odloučení od partnerky je u mužů ve většině následující: 38 % spíše nevadí občasné odloučení od partnerky, 15 % vůbec nevadí občasné odloučení od partnerky. U mužů více než u žen je zastoupena odpověď ne – vadí mi odloučení od partnerky (26 %) a spíše mi vadí odloučení od manželky (21 %).

Ženy odpovídaly následovně: ve 23 % z celkového počtu respondentek ženám nevadí občasné odloučení od partnera, ve 41 % ženám spíše nevadí občasné odloučení od partnera. Pouze 18 % vadí občasné odloučení od manžela a stejně tak 18 % spíše vadí občasné odloučení od partnera.

Ženám tedy ve větší míře nevadí občasné odloučení od manžela.

Tabulka č. 2: Stupnice faktorů, které respondenti považují za nejdůležitější pro svůj pocit životní spokojenosti (nejvýše hodnocené).

Faktor	Muži	Ženy
Zdraví	18	19
Partnerství	18	20
Radost z dětí	10	10
Uznání v rodině	3	5
Pocit užitečnosti	4	3
Uspokojení z péče o rodinu	4	4
Setkávání s blízkými	3	4
Sex	5	3
Mateřství – otcovství	5	4

Součástí dotazníku byla i stupnice hodnot, které přispívají k pocitu štěstí a spokojenosti. Těmto hodnotám bylo možné přiřadit hodnocení (přičemž 1 – bylo nejvyšší hodnocení, jako při hodnocení ve škole) stejně bylo možno hodnotit i k více faktorům. Muži stavěli jako nejvyšší hodnotu pocitu štěstí, na stejnou úroveň partnerství a zdraví, a to v 18 případech z 34. Stejně jako ženy považovali i muži za důležitý faktor štěstí radost z dětí (v 10 případech z 34). Faktor mateřství a otcovství byl u žen i mužů preferován přibližně stejně, u žen získal nejvyšší hodnotu ve čtyřech případech a u mužů v pěti případech. Sex považovalo za nejvýznamnější 5 mužů ze zkoumané skupiny, ale objevoval se častěji než u žen v první pětici nejdůležitějších faktorů, které přispívají ke štěstí jedince. Ženy za nejdůležitější faktor považovaly zdraví, a to v devatenácti případech z 34, jako další hodnotili číslem jedna ve 20 případech partnerství a následovala v deseti případech radost z dětí (10), pak uznání v rodině (5), pocit užitečnosti, uspokojení z péče o rodinu (4) a setkávání s blízkými (4). Sex hodnotily ženy v první pětici nejdůležitějších faktorů štěstí nejčastěji hodnocením 4 až 5, známkou 1 jej ohodnotily ve 3 případech z celkového počtu zkoumaného vzorku žen.

Tabulka č. 3: Co Vám nejvíce brání v pocitu štěstí a spokojenosti (nejčastější odpovědi)

Faktor	Muži	Ženy
Strach o zdraví, nemoc	3	4
Strach ze ztráty rodiče a blízkých lidí, obavy o děti	-	4
Finanční nejistota, finance	5	5
Strach ze ztráty zaměstnání	1	1
Strach obecně	-	1
Obavy o životní jistoty	-	1
Ekonomicko–sociální situace celé společnosti	2	2
stres	2	2
politika	4	
Nedostatek času	2	3
Partnerské vztahy	2	2
Mezilidské vztahy	2	4
Nic	14	15

Na otázku „Co vám nejvíce brání v pocitu štěstí a spokojenosti“ nejčastěji ženy uváděly strach o zdraví, obavy o děti, strach ze ztráty rodiče a blízkých lidí, finanční nejistota, strach o zaměstnání, dále ve velké míře dnešní společnost, problémy v práci, málo volného času, obavy o životní jistoty, finance, neschopnost se zastavit a štěstí si uvědomit. Dále se zde objevila absence úcty ke stáří a vztahy mezi dětmi. Patnáct respondentek uvedlo, že jim ve štěstí nic nebrání.

Na otázku „Co vám nejvíce brání v pocitu štěstí a spokojenosti“ odpovídali muži nejčastěji že jejich ekonomická situace, dále současná ekonomicko - sociální situace celé společnosti, politika, strach o zdraví, nedostatek času, obavy ze ztráty zaměstnání,

nespokojenost s politickou situací v zemi, celkový vývoj situace v ČR, mezilidské vztahy. Čtrnáct z 34 respondentů nepocíťovalo nic, co by jim v pocitu štěstí bránilo.

2.6 Interpretace výsledků

Hypotéza č. 1: Muži pocíťují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy.

Ženy, více než muži uvádějí, že je pro ně úspěch v zaměstnání spojen, nebo spíše spojen s pocitem štěstí. Srovnání výsledků dalšího grafu však ukazuje, že pro muže je profesní postup v zaměstnání důležitým faktorem pro osobní spokojenost. Větší počet mužů než žen považuje postup v zaměstnání za spíše důležitý, je zřejmé, že pocíťují větší pocit uspokojení při získání vyšší pozice v zaměstnání než ženy. Z toho vyplývá, že muži pocíťují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy. U těchto otázek je přihlédnuto k dosaženému vzdělání, aby se zamezilo případnému zkreslení konečného výsledku. Neprokázalo se však, že by míra dosaženého vzdělání nějak výrazně ovlivnila odpovědi mužů a žen. Tato hypotéza se tedy potvrdila.

Hypotéza č. 2: Muži, více jako ženy, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny.

Muži jsou ve větší míře než ženy přesvědčeni, že ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení, také se k tomuto názoru ve větší míře i přiklánějí. Muži, považují materiální zabezpečení za důležité pro pocit štěstí. Ženy materiální zabezpečení vnímají jako faktor štěstí méně jako muži. Zatímco muži považují materiální zabezpečení za důležitý faktor, podmiňující šťastný partnerský vztah, ženy mají spíše opačný názor. Svoji spokojenost v partnerském vztahu nepodmiňují dobrým materiálním zabezpečením. Jak je patrné z výsledků grafů vztahujících se k hypotéze č. 2. většina mužů si štěstí a šťastný partnerský vztah spojují s materiálním zabezpečením. Ženy finanční situaci nepovažují za tak důležitou jako muži. Hypotéza „Muži, více jako ženy, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny“ se potvrdila.

Hypotéza č. 3: **Ženy, cítí na rozdíl od mužů, spokojenost při realizaci svých zájmů a koníčků, i v případě, když je s nimi nesdílí jejich partner**

Ženy svými odpověďmi jednoznačně daly najevo, že část svého volného času by chtěly trávit samy, bez partnera, a vyjádřily se také jasně k tomu, že tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám je nezbytná pro spokojené fungování vztahu, stejně tak jako muži, kdy pouze nepatrná část ze zkoumaného vzorku uvedla, že tolerance není důležitá. Trávení volného času s partnerem pro ženy není atributem, který by ovlivňoval pocit osobní pohody a štěstí u žen. Pro muže je ve větší míře volný čas strávený s partnerkou faktorem, který je činí šťastnými.

Hypotéza č. 4: **Pro muže je důležité zabývat se volnočasovými aktivitami společně se svým protějškem, více než pro ženy.**

Ukazuje se, že muži jsou spokojenější jak ženy, když se můžou věnovat svým koníčkům společně s partnerkou, a naopak ženy se cítí ve společnosti spokojeně i bez partnera. Pro muže je tedy významnější, když svůj volný čas můžou trávit se svou partnerkou.

Výsledky mého šetření podporuje tvrzení uvedené v knize Ivo Pláňavy – Manželství a rodina, kde autor oponuje názoru, že společné zájmy partnerů mají velký význam pro funkčnost soužití, naopak že výrazný nesdílený zájem se častěji vyskytuje u párů, žijících ve fungujícím vztahu. Usuzuje spíše na to, že funkčnost soužití spíše ovlivňuje akceptace nebo odmítání volnočasové aktivity partnerem, který jej nesdílí. V této studii bylo však šetření prováděno u manželských párů, respondenti nebyli děleni na muže a ženy.²⁵

Hypotéza č. 5: **„Ženy si štěstí spojují s chvílemi strávenými s rodinou a partnerem ve větší míře než muži“**

Pro ženy jsou chvíle strávené s rodinou nepochybně důležitým faktorem štěstí. Pouze na toto tvrzení odpověděly ženy v drtivé většině „ano a spíše ano“, což vyjadřuje důležitost jejich blízkých ve vztahu k jejich pocitu štěstí a osobní pohody.

Z odpovědí k tvrzení „Nevadí mi občasné delší odloučení od partnera/partnerky“ jasně vyplývá, že muži i ženy nepovažují občasné odloučení za

---

²⁵) PLAŇAVA Ivo; *Manželství a rodina*; Nakladatelství Doplněk; Brno 2000; 1. Vydání; ISBN 80-7239-039-2; str. 98-100;

faktor, který by vyvolával u většiny respondentů a respondentek pocit nespokojenosti. Vyšší procento žen než mužů odpovědělo v tom duchu, že jim občasné odloučení od partnera spíše nevádí nebo vůbec nevádí. Ženy se tedy lépe vyrovnávají s občasnou nepřítomností svého partnera, nepovažují to za faktor, který by ovlivňoval výrazně pocit jejich spokojenosti.

Hypotéza „**Ženy si štěstí spojují s chvílemi strávenými s rodinou a partnerem ve větší míře než muži**“ se na základě výše uvedeného šetření, potvrdila. Pro ženy i pro muže je rodina a partnerský vztah velice důležitá, u obou pohlaví vyvolávají chvíle strávené v rodinném kruhu pocit štěstí, ovšem u žen ve větší míře než u mužů. Občasné odloučení od partnera nesou lépe ženy než muži.

CO PŘÍSPÍVÁ K VAŠEMU POCITU ŠTĚSTÍ A SPOKOJENOSTI?

V posledních dvou otázkách dotazníku měli respondenti možnost volněji se vyjádřit a nebyli svázáni pouze danými možnostmi. Zde se odpovědi žen a mužů příliš nelišily. Obě pohlaví považovala za nejdůležitější zdraví, radost spojenou s výchovou dětí a partnerství. Z odpovědí párů, které již děti vychovávají, naopak vyplývá, že je pro ně rodičovství a radost z dětí na jednom z předních míst při hodnocení faktorů štěstí. Mladí lidé tento faktor neupřednostňují, protože jej ještě nevnímají tak významně. U mladších respondentů (hlavně u mužů) je upřednostňován sex, není však dominantní. Faktory štěstí spojené s úspěchem a uznáním jsou stejně ceněny u všech věkových kategorií. Zajímavostí je, že muži hodnotili jako důležitou spokojenost se svým zevnějškem a to číslem 10 – 17, tj. ve středu hodnotové stupnice. U žen byla stupnice hodnocení důležitosti zevnějšku, jako faktoru štěstí, širší, nejčastěji se pohybovala v rozmezí 6-19. Ani v jedné ze skupin však zevněšek jako faktor štěstí nehrál klíčovou roli.

Ze závěru, uvedeného ve Sborníku příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově, vyplývá, že oslovení polští studenti odpovídali na otázku spojenou s chápáním štěstí podobně, jak je tomu v šetření, uvedeném v této práci.²⁶

---

²⁶) KANIA T.F.; In *Sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově*; sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově; 1. vydání; RETIS spol. s r.o., Krnov, 10ISBN není uveden; str. 228;

CO MI BRÁNÍ V POCITU ŠTĚSTÍ A SPOKOJENOSTI

Dále byla respondentům dána možnost volně se vyjádřit k otázce „Co mi brání v pocitu štěstí a spokojenosti“. Nejčastěji respondenti obou pohlaví odpovídali, že v pocitu štěstí jim brání strach z nemoci, nespokojenost s politikou, a špatné mezilidské vztahy. Muži velmi často zmiňovali nedostatek peněz, ekonomicko-politickou situaci v zemi, nespokojenost s politikou, špatný zdravotní stav a špatné mezilidské vztahy. Ženám nejvíce brání ve štěstí strach obecně, o blízké lidi, o děti, strach z nemoci, strach o zdraví. K této otázce se nevyjádřilo nebo uvedlo, že jim nic ve štěstí nebrání 14 mužů a 15 žen.

Podobné závěry jsou uvedeny i ve Sborníku příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově, kde se k této otázce vyjadřovali čeští a polští studenti, kde jako důvody nešťastnosti uvádí ekonomicko-sociální důvody, zdraví, netolerance.²⁷

2.7 Závěrečné vyhodnocení výzkumu

Výsledky ukázaly, že je pravdou, že muži považují úspěšnou kariéru za důležitý faktor štěstí, pro ženy toto platí v menší míře.

Hypotéza „Muži pocít'ují štěstí v návaznosti na úspěšnou kariéru ve větší míře, než ženy“ tedy byla provedeným výzkumem **potvrzena**. Aby se předešlo zkreslením šetření vlivem dosaženého vzdělání, byly výsledky hodnoceny i z pohledu dosaženého vzdělání, výsledky výzkumu ale tento aspekt neovlivnil.

Jednoznačně vyzněly výsledky, které se vztahovaly **k hypotéze „Ženy, více jako muži, mají pocit štěstí spojený s materiálním zabezpečením rodiny“**. Důvodem jsou výsledky stanovisek k dvěma tvrzením, kdy bylo zjištěno, že ženy považují nutnost materiální zabezpečení za významnější aspekt než muži, a víc žen než mužů se domnívá, že k vybudování šťastného partnerského vztahu, je nutné solidní

---

²⁷) JENÍK Z.; In *Sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově*; sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově; 1. vydání; RETIS spol. s r.o., Krnov, 10ISBN není uveden; str. 228;

materiální zabezpečení. Na základě těchto výsledků je možné považovat výše uvedenou hypotézu za **potvrzenou**.

Celkový názor žen na toleranci k volnočasovým aktivitám je takový, že ženy tráví svůj volný čas rády samy, jsou přesvědčeny, že v partnerském vztahu je důležitá tolerance k rozdílným volnočasovým aktivitám a ve společnosti se cítí dobře i bez partnera. Vzhledem k výsledkům šetření u mužů, prezentovaných v této práci se **hypotéza „Pro muže je důležitější, než pro ženy, zabývat se volnočasovými aktivitami společně se svým protějškem“ potvrdila**, neboť muži ve větší míře uváděli, že se cítí spokojenější, když můžou své volnočasové aktivity prožívat společně se svými partnerkami.

Výzkumem, vztahujícím se k poslední hypotéze, bylo zjištěno, že pro ženy jsou důležitější než pro muže chvíle strávené s rodinou nebo partnerem, obě pohlaví považují rodinu za klíčový faktor štěstí, ale ženám více jak mužům nevadí občasné delší odloučení od partnera. **Hypotéza „Ženy si štěstí spojují s chvílemi strávenými s rodinou a partnerem ve větší míře než muži“ se potvrdila**.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala otázkou, zda muži i ženy preferují stejné faktory, které ovlivňují pocit štěstí u obou pohlaví. Výzkumem mělo být ověřeno, zda ženy potřebují k pocitu štěstí spíše materiální hodnoty a kariéru, či preferují spíše rodinu a partnera. Dále mělo být šetřením zjištěno, zda lze vybudovat hodnotný a šťastný partnerský vztah i v případě, že partneři mají odlišné koníčky a zájmy, když tento důvod je velmi často uváděn u rozvodového řízení, jako jeden z důvodů rozvratu manželství. Dále měla práce odpovědět na otázku, zda muži a ženy stejně chápou pocit štěstí, zda preferují stejné faktory, které ovlivňují pocit jejich životní spokojenosti.

Historickým vývojem společnosti, růstem emancipace a rozvojem feminizmu se mění genderové role pohlaví. Zatímco dříve byly ženy více emociálně poutány k rodině a partnerovi, rodina byla pro ně prioritní před kariérou a pracovními úspěchy, v současné době žena přebírá i některé role, které dříve náležely výhradně mužům. Tím se i osamostatňuje a odpoutává od dřívějších stereotypů. Domnívám se, že z těchto důvodů se potvrdily hypotézy spojené s volnočasovými aktivitami. Významným výsledkem této studie je zjištění, že pro obě pohlaví je prioritní spokojený vztah a rodina, a s tím spojený pocit štěstí.

Pocit štěstí a osobní pohody v partnerském vztahu není důležitý pouze pro partnery, ale zasahuje i blízké osoby žijící ve společné domácnosti. Nejvíce se případné neshody a disharmonie v partnerství dotýká dětí. Zkušenosti z dětství se pak promítají v dospělosti do vlastních partnerských vztahů a ovlivňují tyto vztahy jak pozitivně, tak i negativně. Vzhledem k tomu, že se každý druhý partnerský vztah rozpadá, je nutné pracovat jak s partnery, tak i s jejich dětmi. Výsledky bakalářské práce je proto možno využít v rámci prevence v krizových centrech, ale i při terapiích v rodinných nebo psychologických poradnách, případně obohatit vědomosti poradenských pracovníků působících v těchto poradnách, zejména s ohledem na sociální pedagogiku.

RESUMÉ

Podle dávné moudrosti muž a žena jeden druhého potřebují k tomu, aby se jim spolu dobře dařilo. Partnerský život uspokojuje naše psychické potřeby, nacházíme v něm smysl života a je důležitý pro prožívání osobního štěstí a pohody jednotlivce. Nikdo nás však nenaučí být šťastný, neexistuje manuál k vybudování šťastného vztahu, každý vztah je natolik subjektivní, že ho nelze prožívat podle návodu. K partnerskému životu patří bezesporu také kariéra a materiální zabezpečení. Ukazuje se že muži, více než ženy, považují svoji kariéru za důležitý životní atribut. Samozřejmě i pro ženy je důležité ocenění v zaměstnání, neboť za velmi důležité považují ocenění své osoby. Důležitější pro prožívání štěstí se však jeví jejich rodiny. Pro obě pohlaví je šťastná rodina a spokojené partnerství prioritní (pokud zde hovoříme o rodině, zahrnujeme do ní i partnerský vztah a nesezdané soužití). Pro muže je cestou k této spokojenosti materiální zabezpečení, podmiňují jím úspěšnost vztahu. Ženy nepovažují finance za prioritní faktory determinující šťastné soužití. Společný život není možný bez velké dávky tolerance k potřebám a zájmům partnera. Z výsledků výzkumu je patrné, že si tuto skutečnost většina partnerů plně uvědomuje. Protože se jedná o dvojice, které již určitý čas žijí v páru, přispívá vzájemná tolerance k životní spokojenosti partnerů. Pokud ve vztahu chybí ochota tuto skutečnost respektovat, dochází k rozkolu, nepochopení a rozpadu vztahu. I když je pro muže i ženy rodina, partner a chvíle strávené společně jedním ze základních faktorů přispívajících k jejich štěstí a osobní spokojenosti, mají potřebu určitou část svého volného času a své volnočasové aktivity trávit sami. Pocit štěstí partnerů není podmíněn množstvím společně stráveného času, zvláště ženy jsou přesvědčeny, že na tomto příliš nezáleží. Rozdíly v zájmech, které mají vazbu na rozdílnost povah, nebrání lidem žít ve spokojeném vztahu. Hodnoty, které lidé považují za nejdůležitější pro svůj pocit spokojenosti, jsou u obou pohlaví obdobné. Lidé si nejvíce cení zdraví, partnerství, rodiny a dětí.

ANOTACE

Bakalářská práce na téma „Chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u žen a u mužů“ se zaměřuje na rozdíly mezi faktory, které přispívají k pocitu štěstí u žen a faktory, které ovlivňují prožívání štěstí a životní spokojenost u mužů. Zaměřuje se na zjištění, zda muži a spojují štěstí s úspěchem v zaměstnání, zda se ženy cítí nejvíce spokojeny v rodině, zda je možné, aby partneři trávili volnočasové aktivity samostatně, aniž by to ovlivnilo pocit jejich spokojenosti. Teoretická část práce se zaměřuje na vysvětlení základních pojmů jako je štěstí a šťastný život. Snaží se vymezit základní komponenty, které ovlivňují kvalitu života a předeštlá možná definice štěstí a životní spokojenosti. Dále se zaměřuje na vysvětlení pojmu gender a rozdělení genderových rolí mužů a žen. V další části jsou nastíněny kulturní, biologické a psychické rozdíly mezi mužem a ženou, je definován partnerský vztah jsou zde nastíněny faktory štěstí u žen a u mužů. Empirická část zahrnuje průzkum zaměřený na zodpovězení otázek, týkajících se zjištění faktorů, které ovlivňují štěstí a osobní spokojenost žen a mužů starších dvaceti let, a na zjištění rozdílu vnímání těchto faktorů u obou pohlaví.

Klíčová slova:

Ženy, muži, gender, partner, partnerka, partnerství, rodina, vztah, volný čas, materiální zabezpečení.

ANNOTATION

The thesis "The Understanding of Happiness and Personal Happiness by Women and Men" focuses on the differences between the factors which contribute to the feeling of happiness perceived by both women and men. It asks the question whether men link happiness to success at work, whether women feel the happiest when being with their family and whether partners can spend their free time separately without their feeling of satisfaction being affected. The theoretical part of the thesis explains the basic terms, such as "happiness" and "happy life". It aims to define the basic components which influence the quality of life. Also, it outlines the possible definitions of happiness and life satisfaction. Then it explains the term "gender" and "gender roles of men and women". The next part of the thesis presents the cultural, biological and mental differences between men and women and the factors which influence their happiness. The empirical part includes a survey which tries to find the answers to what influences happiness and personal satisfaction of women and men aged 20 years and older and to find the differences in perception of these factors at both genders.

Key words:

Women, men, gender, partner, partnership, family, relationship, free time, financial security

POUŽITÁ LITERATURA

- 1) BLATNÝ M., DOSEDLOVÁ J., KOBZA V., ŠOLCOVÁ I. (eds.); *Psychosociální souvislosti osobní pohody*; Masarykova univerzita & Nakladatelství MSD; Brno 2005; 109 stran; ISBN 80-86633-35-7;
- 2) BRTNÍKOVÁ M.; *Muž a jeho svět*; Horizont nakladatelství socialistické akademie ČSSR; Praha 1982; 1. Vydání; 156 stran; ISBN 40-019-82; 156 stran;
- 3) CRABB L.J.; *Muž a žena – proč jsou manželství tak často plná napětí a hořkosti*; Vydal Návrat domů, 81 publikace, 167 stran; ISBN 80-85495-72-4;
- 4) CURRAN, D. J.; RENZETTI C. M.; *Ženy, muži a společnost*; Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinium, Praha 2005; 642 stran; ISBN 80-246-0525-2;
- 5) ČERMÁKOVÁ M.; *Rodina a měnící se gender role – sociální analýza české rodiny*; Sociologický ústav AV ČR; 75 stran; WP 97:8; 1997;
- 6) JANÍK Z.; In *Člověk a česká společnost na prahu 21. Století; sborník statí z mezinárodního kolokvia k 10. Výročí demokratické revoluce v Československu a z filosofického semináře o fenoménu štěstí u mladých lidí*; Open Education & Scienses Opava, rok vydání není uveden; str. 260; ISBN – 80-901974-7-7;
- 7) Kol. autorů – *Fenomén štěstí v životě mladých lidí* (výsledky výzkumu fenoménu štěstí v roce 1995 – sborník příspěvků ze semináře konaného 10. dubna 1996 v Krnově; 1. vydání; RETIS spol. s r.o., Krnov, 107 stran; ISBN není uvedeno;
- 8) KŘIVOHLAVÝ J.; *Pozitivní psychologie*; Nakladatelství Portál s.r.o.; 1. Vydání; 2004; 195 stran; ISBN 80-7178-835-X;
- 9) MASLOW A. H.; *Ku psychologii bytia*, PERSON; Modra 2000; 223 stran; ISBN 80-967980-4-9;
- 10) OAKLEYOVÁ A.; *Pohlaví, gender a společnost*; Portál, s.r.o, Praha 2000; české vydání; 171 stran; ISBN 80-7178-403-6;
- 11) PEALE N.V.; *Síla pozitivního myšlení*, Knižní klub spol. s.r.o.; 1. vydání; 240 stran; Olomouc 1994;
- 12) PEALE, N.V. , BLANTON S.; *Cesta k pravému štěstí*; ALLPRES, s.r.o., Frýdek-Místek, 1997, ISBN 80-7218-033-9; 176 stran;

- 13) PLAŇAVA Ivo; *Manželství a rodiny*; Nakladatelství Doplněk; Brno 2000; 1. Vydání; str. 294; ISBN 80-7239-039-2;
- 14) PONĚŠICKÝ Jan; Fenomén ženství a mužství – *Psychologie ženy a muže, rozdílly a vztahy*; 2. vydání; Nakladatelství TRITON s.r.o. ; Praha 2004; 201 stran; ISBN 80-7254-374-1;
- 15) RIEDLOVÁ S; SCHWEDEROVÁ B.; *Jak ženy dělají muže šťastnými proti jejich vůli*; Nakladatelství Brána, s.r.o.; Praha 2004; 1. Vydání; str. 181; ISBN 80-7243-214-1; str. 181;

Internetové zdroje:

1. HAMPLOVÁ D.; *Životní spokojenost: rodina, práce a další faktory*; 2004; dostupné z sreview.soc.cas.cz/.../1af3eddc9c2e2c08b0b551f2e43757353f124d3...;
2. HAMPLOVÁ D.; *Životní spokojenost, štěstí a rodinný stav v 21 evropských zemích, studie*; rok 2006, dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/1af3eddc9c2e2c08b0b551f2e43757353f124d35_580_105Hamplova20.pdf;
3. Naděžda Horáková; dostupné z is.muni.cz/th/70290/pedf_b/praktickacast.txt;
4. Internetový článek *V čem nalézají české ženy pocit štěstí a spokojenosti*; výzkum Ph.Dr Martiny Trojanové – psychologie - doktorka.cz – 30.11.2011;
5. WIKIPEDIE; otevřená encyklopedie; 20.4.2012;
6. MARKOVÁ L.; *Názor veřejnosti na nesezdaná soužití*; bakalářská práce; Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta; rok 2010; str. 50; příl. 60;
7. BARTUŠKOVÁ J.; *Motivy volby manželství a motivy volby nezadaného soužití*; magisterská diplomová práce; Masarykova univerzita; Filozofická fakulta, rok 2009; str. 100, příl. 106;

PŘÍLOHA

Vážení přátelé. Jsem studentkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, a v rámci své závěrečné bakalářské práce se zabývám **problematikou chápání pojmu štěstí a osobního štěstí u žen a u mužů.**

Obraťím se proto na vás se zdvořilou prosbou o vaši pomoc a spolupráci, která by byla pro moji práci důležitým přínosem. Prosím vás o vyplnění tohoto dotazníku.

Ujišťuji vás, že dotazník je naprosto anonymní, proto prosím o upřímně promyšlené a pravdivé odpovědi, aby se dosáhlo nezkrivených výsledků. Pokud vám připadá toto téma zajímavé, požádejte, prosím, své přátele aby dotazník rovněž vyplnili.

V případě Vašeho zájmu se s vámi následně ráda podělím o vyhodnocení dotazníků.

Děkuji za vaši spolupráci a čas.

Jana Švehlová

Dotazník:

Křížkem označte správné údaje (v případě internetového zpracování vymažte nehodící se odpovědi):

pohlaví :   muž   žena

Doba soužití v partnerském vztahu:

- 1 – 3 roky
- 4 – 7 let
- 8- 15 let
- 16 – 21 let
- 22 – 30 let
- 31 a více let

O jaký vztah se jedná:

- manželství
- nesezdané soužití
- partnerský vztah

Bydlení: společné

společné pouze o víkendu

oddělené

Počet dětí:

- Žádné dítě
- jedno dítě
- dvě děti
- tři a více dětí

Věk dětí:

- do 1 roku   počet dětí .....
2 až 5 let   počet dětí .....
6 až 10 let   počet dětí .....
11 až 15 let   počet dětí .....
16 až 20 let   počet dětí .....
20 – 30 let   počet dětí .....
30 a více let   počet dětí .....

Váš věk

- 20 – 25
- 26 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 51 – 60
- 60 a více

vzdělání:

- základní
- střední odborné bez maturity
- střední odborné s maturitou
- vysokoškolské

Označte křížkem odpověď, která nejvíce odpovídá Vaší zkušenosti, nebo Vašemu názoru.

1. **Chvilé strávené s rodinou ve mně vyvolávají pocit štěstí.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
2. **Faktorem štěstí je pro mě výhradně moje rodina.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
3. **Aby se partneři cítili ve vztahu oba šťastní, je nejdůležitější co nejvíce společně stráveného volného času.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
  - nezáleží na tom
4. **Cítím se spokojenější, když se svým koníčkům mohu věnovat společně se svým partnerem /partnerkou/ než sám/a anebo s přáteli..**
  - ano
  - spíše ano
  - ne
  - spíše ne
5. **Cítím se spokojený/á/ když můžu trávit určitou část volného času i bez partnera/partnerky/.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
6. **Ve spokojeném vztahu je důležitá vzájemná tolerance k odlišným volnočasovým aktivitám.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
7. **Ve společnosti se cítím dobře i bez svého partnera /své partnerky/.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
8. **Nevadí mi občasné delší odloučení od partnera/partnerky/.**
  - ano
  - spíše ano
  - ne
  - spíše ne
9. **Štěstí je u mě spojeno s úspěchem v zaměstnání a kariéře.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
10. **Moje práce a pracovní úspěchy jsou pro mě stejně důležité jako spokojený partnerský vztah.**
  - ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - ne
11. **Profesní postup v zaměstnání ve mně vyvolává pocit velkého uspokojení.**
  - ano
  - spíše ano
  - ne
  - spíše ne
12. **Ke štěstí je třeba dobrého materiálního zabezpečení.**

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

13. Bez solidního materiálního zabezpečení není možné vybudovat šťastný partnerský vztah.

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

14. Co přispívá k Vašemu pocitu štěstí a spokojenosti (očíslovat 1 – největší hodnota, 22 – nejnižší hodnota)

Partnerství
 Zamilovanost
 Práce
 Úspěch
 Vztahy s přáteli
 Pocit užitečnosti
 Spokojenost se svým zevnějškem,
 Spokojenost s budováním vlastního hnízda
 Spokojenost s překonáváním sebe sama
 Péče o domácnost
 Sex
 Mateřství – otcovství
 Uspokojení z péče o rodinu
 Setkávání s blízkými
 Čas pro sebe
 Dárky a odměňování
 Vykročení za hranici všedních dnů,(dovolená, relaxace)
 Zdraví
 Dobrý pocit ze splněných pracovních úkolů,
 Uznání v rodině
 Radost z dětí
 Jiné – stručně napište:.....

15. Co vám nejvíce brání v pocitu štěstí a spokojenosti..

Stručně napište :.....